

Slovenski VESTNIK

Poštni urad 9020 Celovec
Verlagspostamt 9020 Klagenfurt
Izhaja v Celovcu
Erscheinungsort Klagenfurt
Posamezni izvod 3 šilinge
mesečna naročnina 12 šilingov
celoletna naročnina 120 šilingov
P. b. b.

LETNIK XXXIII.

CELOVEC, ČETRTEK, 29. NOVEMBER 1979

ŠTEV. 48 (1945)

NA ZBORU GRADIŠČANSKIH HRVATOV:

Odklanjamo sedmojulijsko zakonodajo ker ne odgovarja državni pogodbi, ki edina je izhodišče za uresničitev manjšinskih pravic

Jasno in odločno so izpovedali svoja stališča glede manjšinske politike tudi gradiščanski Hrvati, ki so pred nedavnim imeli letno skupščino Hrvaškega kulturnega društva, kjer so kritično ocenili manjšinsko politiko v Avstriji. Sicer so ugotovili, da se v zadnjem času nekoliko izboljšuje ozračje, v katerem bo mogoče začeti reševati številna nerešena življenjska vprašanja hrvaške narodne skupine na Gradiščanskem. Toda nedvoumno so odklonili sedmojulijsko zakonodajo in sodelovanje v narodnih svetih ter poudarili, da more izhodišče in temelj za uresničevanje manjšinskih pravic biti izključno le državna pogodba.

O položaju gradiščanskih Hrvatov je govoril predsednik društva dr. Ivo Müller. V svojem pregledu je posebej omenil nedavni obisk gradiščanskega deželnega glavarja Keryja v Zagrebu, obisk jugoslovanskega zveznega sekretarja za zunanje zadeve Vrhovca na Dunaju ter srečanje predsednikov obeh zveznih vlad Djuranoviča in Kreiskega. Menil je, da je izboljšanje odnosov in sodelovanje med obema državama velikega pomena tudi za manjšino, saj se s tem ustvarja ugodnejše ozračje tudi za razreševanje tistih vprašanj, od katerih rešitve zavisita njen obstoj in razvoj. Vendar pa je to reševanje možno izključno na osnovi dr-

ukrepov pri uresničevanju manjšinskih pravic.

Kot zelo važno je dr. Müller ocenil sodelovanje z matičnim narodom v SR Hrvaški. Povedal je, da želijo poleg kulturnih stikov navezati in vzpostaviti tudi možnosti za gospodarsko sodelovanje. V Zagrebu skrbi za stike društvo za sodelovanje z gradiščanskimi Hrvati, tako da so akcije usklajene in uspešno potekajo.

Med razveseljivimi dosežki gradiščanskih Hrvatov je predsednik HKD navedel uvajanje hrvaških oddaj deželnega studia v Železnem. V začetku so bile te oddaje le enkrat mesečno, sedaj se vrstijo tedensko, prihodnje leto pa naj bi postale dnevne. Za gradiščanske Hrvate, ki še do nedavnega sploh niso imeli radijskih oddaj v materinem jeziku, je tudi tako postopno in počasno uveljavljanje lepa pridobitev, ki pa jo seveda kritično spremljajo in bodo skrbeli, da bo z izbiro primernih sodelavcev oblikovan tudi ustrezen program, ki bo pomagal širiti hrvaško besedo na Gradiščanskem. Kot „avantgar-

do hrvaškega naroda“ pa je dr. Müller označil Hrvaški akademski klub na Dunaju, katerega dejavnost — posebej je omenil Dan hrvaške kulture v Čajti — bistveno prispeva k boju za uresničitev pravic hrvaške narodne skupine.

Ko so govorili o pogojih in o finančnih razmerah, v katerih delujejo njihove organizacije, so gradiščanski Hrvati ugotavljali, da ista Avstrija, ki pri dodeljevanju sredstev za manjšino na Južnem Tirolskem nikakor ni skopa, ravna prav mačehovsko z manjšinami doma, ki jim reže zelo tenak kos kruha za njihovo narodnostno delovanje. Govora pa je bilo v tej zvezi tudi o širokogrudni podpori, ki jo dodeljuje uradna Avstrija tistim krogom na Gradiščanskem, ki odkrito zagovarjajo asimilacijo in v tej smeri tudi delujejo.

V poročilu, v razpravi in v zaključni resoluciji so bile nakazane tudi smernice za bodoče delo. Poudarjena je bila potreba po večji aktivnosti v slehernem kraju, kjer živijo Hrvati. Opozorili so na odprta šolska vprašanja in zahtevali uzakonitev dvojezičnega pouka; starše pa so pozvali, naj izkoristijo možnosti dvojezične vzgoje v otroških vrtcih, kjer le-ti delujejo, predvsem pa naj tudi sami učijo otroke materinščine.

Zlasti pa so gradiščanski Hrvati na svojem zboru opozorili, da bo prihodnje leto minilo že 25 let od podpisa državne pogodbe, kar pomeni tudi 25 let neizpolnjenih obveznosti Avstrije. V tej zvezi so poudarili, da so danes bolj kot kdajkoli prej pripravljeni boriti se za svoje pravice.

Nestvarne informacije o manjšinski problematiki gotovo ne morejo olajšati reševanja odprtih vprašanj

Kako si z uradne strani zamišljajo informiranje javnosti o manjšinski problematiki, je na nedavnem seminarju pravnikov v Salzburgu zelo ilustrativno demonstriral eden najvišjih koroških uradnikov — namestnik ravnatelja deželnih uradov in vodja deželne ustavne službe dvorni svetnik dr. Ralf Unkart, znan tudi kot eden izmed „očetov“ sedmojulijske zakonodaje. Naj bo tukaj omenjenih le nekaj „cvetk“ iz njegovega „strokovnega“ prikaza.

Na Koroškem je po Unkartovi trditvi kakih 15.000 Slovencev, poleg teh pa še enkrat toliko oseb, ki po svojem slovenskem poreklu sicer razumejo slovenščino ali vsaj slovensko narečje, vendar nočejo biti Slovenci; prav iz teh vrst pa menda prihajajo najbolj „germanski“ pristaši koroškega Heimatdiensta.

Res zelo prepričljiva logika, ki se je poslužuje gospod dvorni svetnik, posebno za poslušalce v Salzburgu, ki jim koroško vprašanje gotovo ni dovolj dobro poznano, da bi predavatelju lahko zastavili kako vprašanje. Na primer vprašanje, kam je po taki logiki in računski umetnji izginilo sto tisoč Slovencev, ki so jih svojevčasno še uradno našli, ko pa vedno spet slišimo, da na

Koroškem nikdar ni bilo germanizacije, ne asimilacije in še zlasti ne nasilja nad Slovenci?

Le iz vidika takšnih številčnih čarovnij je razumeti tudi Unkartovo trditev, da sedanja zakonodaja zagotavlja koroškim Slovincem enakopravnost glede uradnega jezika na 99,5 % njihovega naseljenega ozemlja. Če s takšnimi podatki nastopa v javnosti eden izmed glavnih tvorcev tiste zakonodaje, ki je naseljitveno ozemlje Slovencev zožila na eno tretjino ali celo le na eno šestino, Slovence z ozirom na pravice pa razdelila na najmanj osem različnih kategorij, potem pač ne more biti dvoma o tem, v kakšni luči in s kakšno perspektivo je treba videti trditve, da je „s koroške strani“ člen 7 državne pogodbe že izpolnjen.

Precej drugačno mnenje o njegovih trditvah bodo vsekakor imeli vsi tisti koroški Slovenci, ki so se pri različnih oblasteh in uradih skušali poslužiti slovenskega uradnega jezika, pa so jih zaradi tega nevljudno zavrnili; jih „poučili“, da se na Koroškem nemško govori; če hočejo slovensko govoriti, lahko gredo k Titu; jih prekomerno dolgo zadrževali ali celo poklicali na pomoč varnostne organe, da so „napravili red“...

In končno še Unkartova opredelitev KHD: imenoval ga je „pressure group“ (skupina pri-

tiska) in menil, da ga sestavlja le skupina funkcionarjev, ki ga skuša napraviti za skrajno desničarsko organizacijo, katero je Unkart „naselil“ nekje pri ÖVP. Čeprav je priznal, da je dejavnost KHD naperjena proti Slovincem in proti naprednim silam, pa je Unkart trdil, da to v demokratični pravni državi ni vzrok za prepoved — kakor da ne bi bilo v členu 7 državne pogodbe tudi odločil 5. odstavek, ki pa jih v uradnih krogih očitno ne znajo prebrati! Po njegovem KHD tudi še ni kršil določila kazenskega zakona, ki prepoveduje hujškanje in ščevanje — saj je na primer difamiranje slovenske gimnazije kot „veliki strup“ vendar malenkost v sklopu načrtne in nebrzdane protislovenske gonje!

Ob karakteristiki, ki jo je podal Unkart o KHD, se je treba res vprašati, kako je potem mogoče, da je uradna Koroška in uradna Avstrija že tolikokrat tako klaverno kapitulirala pred temi silami? Ali pa s § 5 člena 7 preprečena dejavnost proti manjšini in njenim pravicam ni omejena zgolj na znane protislovenske organizacije?

Vsekakor pa nestvarne informacije o manjšinski problematiki gotovo ne morejo olajšati reševanja odprtih vprašanj.

Dan republike praznik nove Jugoslavije

Danes praznuje Jugoslavija Dan republike — največji praznik države, ki je nastala sredi vojne vihre, sredi junaškega boja jugoslovanskih narodov in narodnosti proti silni premoči fašističnih okupatorjev. Rodila se je iz junaštva in žrtve, iz neomajne vere v zmago in pravico, iz zaupanja v nepremagljivost narodov, ki so se borili za svojo zemljo, za svobodo, za lepšo bodočnost.

Zgodovinsko 11. zasedanje AVNOJ v Jajcu je mejnik, ki pomeni jugoslovanskim narodom konec obdobja brezpravnosti in skritih želja ter začetek novega ustvarjalnega obdobja. Na temeljih, ki so bili položeni na omenjenem zasedanju 29. novembra 1943, so jugoslovanski narodi nadaljevali osvobodilni boj do zmagovitega konca, po osvoboditvi pa šli na obnovo in izgradnjo svoje domovine.

Ze sklepi in odločitve zasedanja v Jajcu izpričujejo odločnost, da se bo v novi Jugoslaviji gradila in krepila oblast ljudskih množic. To je bil brez dvoma edinstven primer v takratni zasluženi Evropi, da so bili že sredi boja na življenje in smrt položeni daljnosežni temelji bodočega razvoja. Kajti 11. zasedanje AVNOJ neomajno izpričuje trdno odločitev komaj se porajajoče države, da si bo sama krojila svoj socialistični razvoj; pa tudi pripravljenost, da bo z vsemi močmi branila svoje pridobitve.

Pot, ki so si jo začrtali v Jajcu, jugoslovanski narodi dosledno nadaljujejo. Prej zaostalo in v vojni do tal porušeno domovino so obnovili in jo zgradili v sodobno državo. Napravili so zgodovinski korak v samoupravni socializem, ki omogoča nenehno krepitev družbeno-ekonomskega in družbeno-političnega položaja delavca v združenem delu. V zunanji politiki pa se je z opredelitvijo za neuvrčenost uvrstila Jugoslavija med najbolj aktivne in dosledne pobornike sodobnega oblikovanja mednarodnih odnosov, temelječega na načelih, kot so svoboda, enakopravnost, neodvisnost in mir kot največja vrednota človeštva.

Zaradi naravnih katastrof, ki so letos hudo prizadele obsežne predele v Jugoslaviji, so bili odpovedani tradicionalni sprejemi ob Dnevu republike. Zato pa narodi in narodnosti Jugoslavije obhajajo praznik svoje domovine z novimi delovnimi uspehi po vsej državi. Ob njihovem prazniku jim iskreno čestitamo tudi koroški Slovenci!

Razširitev sodelovanja tudi na področju znanosti

S pogovori v Ljubljani je v ponedeljek zaključila večdnevni uradni obisk v Jugoslaviji avstrijska ministrica za znanost in raziskovanje dr. Hertha Firnberg. V Jugoslaviji je bila ministrica dr. Firnberg gost zveznega izvršnega sveta; imela je pogovore s predstavniki na zvezni in republiški ravni ter si je ogledala razne znanstvene ustanove in druge zanimivosti. Med drugim je ministra Firnberg v Ljubljani obiskala univerzo Edvarda Kardelja, sprejel pa jo je tudi predsednik izvršnega sveta SR Slovenije dr. Anton Vratuša.

Ob zaključku obiska sta ministrica dr. Hertha Firnberg in član zveznega izvršnega sveta in zvezni sekretar za pravosodje in organizacijo uprave Luka Banovič na sedežu predsedstva SR Slovenije podpisala protokol o sodelovanju obeh

držav na področju znanosti.

O oblikah in podrobnostih tega sodelovanja so tekli pogovori tako v Beogradu kot v Ljubljani. Govora je bilo o možnostih univerzitetnega sodelovanja med slavisti in germanisti, o izmenjavi izkušenj in o sodelovanju pri raziskavah energije, pa tudi o potrebi višjih oblik sodelovanja, kot so skupni raziskovalni projekti, skupna organizacija znanstvenih prireditev, skupni nastop do tretjih dežel in podobno.

Med pogovori je bilo z obeh strani opozorjeno na dejstvo, da je do tega srečanja prišlo v ozračju prijateljskih odnosov med Avstrijo in Jugoslavijo, ki jih je spodbudil tudi nedavni sestanek avstrijskega zveznega kanclerja dr. Bruna Kreiskega s predsednikom zveznega izvršnega sveta SFRJ Veselinom Djuranovičem.

Kancler vabi na pogovor o manjšinski problematiki

Za prihodnji teden — petek 7. decembra — vabi zvezni kancler dr. Kreisky na pogovor na Dunaju, ki se ga naj bi poleg zastopnikov zvezne vlade udeležili predstavniki treh v parlamentu oziroma koroškem deželnem zboru zastopanih strank ter zastopniki obeh osrednjih slovenskih organizacij, Zveze slovenskih organizacij na Koroškem in Narodnega sveta koroških Slovencev.

Kakor je razvidno iz vabila, naj bi na sestanku govorili o tako imenovanem zakonu o narodnih skupinah, pri tem pa naj bi predstavniki koroških Slovencev pojasnili svoje pomisleke k sedmojulijski zakonodaji.

žavne pogodbe in v neposrednem stiku z zvezno vlado na Dunaju, je naglasil dr. Müller, ki je dejal, da so gradiščanski Hrvati v tem pogledu popolnoma enotni s koroškimi Slovenci. V tej zvezi je napovedal skorajšnje srečanje s predstavniki obeh slovenskih osrednjih organizacij, s katerimi se bodo pogovarjali o aktualnih manjšinskih vprašanjih, zlasti pa o nadaljnjih

Stari in novi nacisti

nesramno izzivajo demokratično javnost

V zadnjem času se nevarno množijo izzivalne prireditve starih in novih nacistov, ki se vedno bolj predrzno pojavljajo v javnosti. Pri tem jih očitno naravnost vzpodbujajo odgovorne oblasti, ki z zvezno vlado na čelu neodgovorno omalovažujejo ta razvoj ter zapirajo oči in ušesa pred nevarnostjo. Kajti nacizem je že enkrat začel na podoban način svojo pot do oblasti, ki jo je potem zlorabil za najhujše nasilje; podobno pa so tudi oblasti že enkrat odigrale vlogo „pomocnika“, ker prav tako niso hotele videti nevarnosti, da bi proti njej pravočasno ukrepale.

Ne bomo ponavljali splošno znanih dejstev o rednih srečanjih najrazličnejših skupin bivših nacistov, ki se ob raznih obletnicah zbirajo pod navidezno „nedolžnimi“ imeni. Pristojne oblasti grobo zanemarjajo svoje obveznosti, ki jih tozadevno nalaga državna pogodba, s katero je v Avstriji prepovedano vsako obnavljanje in širjenje nacistične dejavnosti in miselnosti. Prav tako pa zanemarjajo oblasti svojo dolžnost tudi glede pojavov neonacizma, ker dovoljujejo, da pod plaščem demokracije razvijajo svojo dejavnost krogi, ki se sicer ne imenujejo javno nacistične, zato pa je duh, ki ga gojijo in širijo, v marsičem zelo podoben nekdanji nacistični ideologiji vključno njenih zločinskih „vrednot“ rasizma in antisemitizma.

Saj je za državo, ki se ima za „prvo žrtev“ fašizma in ki se ima dejansko za svojo obnovitev zahvaliti ogromnim žrtvam, doprinese v boju proti fašizmu, naravnost ironija, če se danes za mesto njenega zveznega predsednika lahko poteguje človek, ki ga splošno prištevajo med vodilne predstavnike neonacističnih sil. In hkrati je to človek, ki je bil v šestdesetih letih vodilno udeležen pri bombnih atentatih na Južnem Tirolskem ter je bil zato v Avstriji obsojen na 8 mesecev ječe, v Italiji pa enkrat

na 28 let in drugič na dosmrtno ječo.

Ta človek — namreč predsednik neonacistične NDP Norbert Burger — hoče prihodnje leto kandidirati pri predsedniških volitvah in že sedaj prireja svoja „volilna zborovanja“. Ali jih vsaj skuša prire-

jati, v kolikor mu to dopuščajo demokratične sile, ki se za razliko od odgovornih oblasti pač zavedajo, kako nevaren lahko postane ta razvoj, če se mu ne bomo pravočasno zoperstavili.

Najnovejši poskus je napravil Burger prejšnji teden na Dunaju, kjer pa je — kot prej že v drugih mestih — naletel na odločen protest demokratičnih organizacij. Ker na pristojnih mestih niso našle poslušalca, so se te organizacije odločile za samopomoč: v skupni akciji sindikalne mladine, katoliške delavske mladine, Zveze avstrijskih visokošolcev in Kluba slovenskih študentov na Dunaju so ob podpori drugih organizacij pripravili protestno demonstracijo, s katero so javnost opozorili na nevarnost neonacizma in desničarskega ekstremizma; zahtevali so prepoved NDP in sorodnih skupin, zavzeli pa so se tudi za dosledno uresničitev manjšinskih pravic in za izpolnitev mednarodnih obveznosti Avstrije.

Njihovim pozivu je sledilo več sto ljudi. Toda akcija demokratičnih sil je „razgibala“ predvsem tudi varnostne oblasti, ki so v skrbi za nemoten potek Burgerjevega „zborovanja“ poslale na kraj dogajanja velikansko število policajev; cenijo, da jih je bilo okoli 800! Pa niso prišli, da bi napravili konet neonacističnemu izzivanju, marveč so kot že v številnih drugih primerih svojo moč pokazali v ravnanju z antifašisti. Le-ti pa so kljub temu zabeležili lep uspeh: zbrani NDP-jenci so zaman čakali svojega „firerja“, kajti Burger na svoje lastno zborovanje sploh ni prišel.

Nujnost pravočasnega ukrepanja zoper pojave nacizma in neonacizma so poudarili tudi na graških „protifašističnih dnevih“, ki so prejšnji teden obsegali vrsto informativnih prireditev. Za zaključek pa je bila na graški univerzi diskusija o fašizmu danes, na kateri so referenti na podlagi zgodovinskih izkušenj in sodobnih pojavov opozorili na različne oblike zopetnega oživljanja fašistične miselnosti in dejavnosti. Izmed povabljenih referentov je manjkal edino zastopnik notranjega ministrstva — morda iz strahu, ker bi pred zbranim forumom težko zagovarjal zadržanje odgovornih oblasti, ki od same demokratičnosti nočejo videti nevarnosti, ki jo za demokracijo predstavljajo vidno se množeca izzivanja starih in novih nacistov.

Desničarski ekstremizem

Dokumentarna publikacija „Desničarski ekstremizem v Avstriji po letu 1945“, ki jo je izdala avstrijsko odporiško gibanje v sodelovanju z zvezno založbo na Dunaju, je v javnosti vzbudila široko zanimanje, tako da je bila prva naklada razprodana v najkrajšem času. Medtem je izšla že druga naklada.

Publikacija, ki je sad temeljnih znanstvenih raziskav ter je zgrajena na osnovi obširnega dokumentarnega gradiva, pa je v določenih krogih izzvala tudi živčne reakcije — najboljše dokaz, da je zadeva v „črno“. V gonjo, ki so jo proti publikaciji zagnale znane koroške organizacije, so se vključili tudi poslanci ÖVP in FPÖ, ki so zadevo spravili celo v parlament. Nasprotno pa HKD menda vse do danes ni uresničil tožbe proti avtorjem, ki jo je napovedoval že od izida knjige.

Evropsko gospodarstvo mora računati s počasnejšim razvojem

Izboljšanja gospodarske rasti, ki ga je bilo čutili sredi leta 1978 in ki je v nekaterih državah seglo že do srede leta 1979, je menda konec in je nasprotno treba računati z zmanjšanjem konjunktore. Tako ocenjuje ekonomski bilten, ki ga izdaja ekonomska komisija OZN za Evropo, gospodarski razvoj v zahodnih državah. Konkretno bilten ugotavlja, da se od drugega trimesečja 1979 pojavljajo znamenja manjše konjunktore in grozi nevarnost, da bo do konca leta v vseh razvitih državah padla od 3,5 na 2,5 odstotka. Na taki ravni naj bi konjunktura ostala tudi v letu 1980.

Se bolj pesimistični so sklepi z zadnjega ministrskega sestanka OECD, saj pričakujejo, da bo rast v razvitih državah Zahoda padla celo na 1,5 odstotka. Omenjeni bilten v tej zvezi ugotavlja, da so se izboljšanja, do katerih je prišlo sredi leta 1978, do srede leta 1979 „izčrpala“, tako da je bilo potlej opaziti poslabšanje, kar je rast precej zavrla.

Za gospodarske razmere v Vzhodni Evropi, tudi v Sovjetski zvezi, je bila v obravnavanem obdobju 1978-79 značilna politika konsolidacije, sprejeta še sredi sedemdesetih let. Konsolidacijo je spremljalo hudo brzdjanje ekonomske rasti v vzhodnoevropskih državah. Po podatkih ekonomske komisije OZN za Evropo in uradnih dokumentov se je narodni dohodek zmanjšal od 8,8 odstotka, kolikor je znašal leta 1973, na 4,1 odstotka v letu 1978. Uvoz se je povečal v letu 1975/76 za 15 odstotkov, leta 1978 pa je padel na 5,3 odstotka in je letos v prvem polletju še dalje nazadovale. V vsem tem razdobju so imele vzhodnoevropske države precejšen primanjkljaj, zlasti v trgovini z Zahodom, ki je v zadnjem času dosegel 9 milijard dolarjev.

Med države, ki so zabeležile največjo stopnjo rasti, uvršča bilten OECD tudi Jugoslavijo, o kateri na-

vaja, da je stopnja rasti v letu 1979 znašala dobrih 6 odstotkov. Tako se je visoka konjunktura lanskega leta nadaljevala tudi letos, s čimer se jugoslovansko gospodarstvo skuša ubraniti negativnih vplivov recesije z Zahoda in Vzhoda, kar zadeva povečanje proizvodnje. Glede trgovine med državami, ki so včlanjene v SEV, pa bilten „prerokuje“, da se bo najbrž nagelje povečevala, vendar ni gotovo, ali bo to dovolj, da bi kompenzirali fluktuacijo, ki jo je čutili v trgovinskih tokovih z drugimi državami.

Nova knjiga o pravnem položaju manjšin v Avstriji

Pred nekaj časom je izšla pri dunajski založbi Braumüller v seriji Ethnos nova študija Theodorja Veiterja, znanega avstrijskega strokovnjaka za manjšinska vprašanja, s spremno besedo graškega univerzitetnega profesorja Stanislava Hafnerja. Najnovejša knjiga nosi naslov „Avstrijsko manjšinsko pravo od zakona o narodnih skupinah iz leta 1976 naprej“.

Treba jo je videti v dolgi vrsti avtorjevih knjig in razprav na temo manjšinskega vprašanja v Avstriji, zlasti njegove pravne plati. Tako pričujoča študija gradi na Veiterjevem prispevku, ki je izšel lanskega leta v zbirki „Sistem mednarodnega manjšinskega prava“. Veiter ga je pomnožil v prvi vrsti z gradivom in prilogami. Najobsežnejši del knjige predstavljajo številne priloge (tri petine skupnega obsega), vendar je to ne dela manj pomembne. Ta del je dragocen predvsem zaradi tega, ker so v njem prvič objavljeni odloki o uradnem jeziku, ki so jih izdala posamezna ministrstva na podlagi zakona o narodnih skupinah. Razen tega obsega med drugim tudi nekaj načrtov za mednarodne deklaracije in konvencije o narodnostnih, etničnih, verskih in jezikovnih pravicah ter nekaj novjših odločb avstrijskega ustavnega sodišča, ki so nastale v zvezi z manjšinskim vprašanjem na Koroškem.

Za koroške Slovence je pomembna cela vrsta Veiterjevih ugotovitev. V zvezi z nastankom trenutno veljavne manjšinske zakonodaje in njegovo vsebino enako zanimiva je splošna ocena manjšinske zaščite v Av-

striji. Veiter zavrača mnenje, češ da zakon o narodnih skupinah pomeni izpolnitev sedmega člena avstrijske državne pogodbe. Zanj je ta zakon le izpolnitev njegovega 3. odstavka, ki govori o uradnem jeziku. Avtor ugotavlja, da je ta zakonodaja oktroirana, ker je bila sprejeta brez pristanka manjšin oziroma njihovih merodajnih organizacij, kar je nedemokratično in ni v skladu z državnopravnimi mislijo, ki da velja v Avstriji. Veiter pravi, da so manjšine v Avstriji pravno in družbeno diskriminirane, še posebej slovenske, in to v taki meri, ki je za evropsko misleče demokrate komaj pojmljiva.

Ko primerja ureditev manjšinskega vprašanja v Avstriji s podobnimi ureditvami v Evropi, pove, da je Avstrija na nič kaj zadovoljivem mestu. Med državami, kjer je položaj za manjšine bolj ugoden, navaja Italijo, Jugoslavijo, Nemško demokratično republiko, Sovjetsko zvezo, Zvezno republiko Nemčijo, Dansko, Finsko, Belgijo, Švico v novejšem času pa tudi že Španijo in Veliko Britanijo (z izjemo Severne Irske). Slabše kot v Avstriji se manjšinam po Veiterjevem mnenju godi le še v Franciji, Luksemburgu, na Nizozemskem, Švedskem, v Romuniji, Bolgariji, Grčiji, Turčiji, na Cipru, v Albaniji in na Poljskem.

Tako ni nič čudno, če pride avtor ob zaključku svoje študije do sklepa, da je potrebno marsikatero pravno in dejansko izboljšanje položaja manjšin v Avstriji.

Nedvoumno opozorilo na neizpolnjene obveznosti Avstrije

Na občnem zboru Hrvaškega kulturnega društva, o katerem obširno poročamo na drugem mestu, so glasno sprejeli resolucijo, ki se bavi s trenutnim položajem hrvaške narodne skupnosti na Gradiščanskem in z manjšinsko politiko Avstrije.

„Tudi na zadnjem občnem zboru pred petindvajsetletnico svečanega podpisa avstrijske državne pogodbe moramo žal z razočaranjem in ogorčenjem ugotoviti, da napram naši narodni skupnosti z izjemo letos v najskromnejšem obsegu začelih hrvaških radijskih oddajah študija Gradiščanska ni bila izpolnjena nobena obveznost iz člena 7 državne pogodbe,“ je rečeno v resoluciji. Kot lojalni državljani Avstrije gradiščanski Hrvati ne morejo razumeti, da iz malenkostnih premislekov svečano prevzete obveznosti že desetletja niso izpolnjene in niso upoštevane njihove upravičene potrebe. „V nasprotju z uradnimi trditvami moramo z vso odločnostjo poudariti, da je bila s tem že desetletja trajajočim zadržanjem, ki je v nasprotju z državno pogodbo, naši narodni skupnosti prizadejana nepopravljiva škoda, kar golovo ne more biti izraz pogodbene zvestobe in pospeševalne manjšinske politike.“

Gradiščanski Hrvati kritično ocenjujejo tako imenovani zakon o narodnih skupinah in zlasti opozarjajo na dejstvo, da vprašanja šolstva in vzgoje, ki so za vsako manjšino najbolj važna, s tem zakonom sploh niso urejena — torej toliko hvalisanemu „modelu“ manjka bistvene vsebine.

Obširno se resolucija bavi z zadnjimi kontakti med avstrijskimi in jugoslovanskimi državniki, kjer je bila z obeh strani poudarjena vloga narodnih manjšin, medtem ko je Avstrija posebej izrazila pripravljenost, da bo izpolnila vse obveznosti iz državne pogodbe in iz drugih mednarodnih dokumentov in storila vse, da zagotovi obstoj in vsestranski razvoj slovenske in hrvaške manjšine. Če je to iskreno mišljenje, poudarjajo gradiščanski Hrvati, „potem je zadnji čas, da lepim besedam končno sledijo tudi dejanja“.

Ob koncu pa HKD v svoji resoluciji poziva avstrijsko zvezno vlado in vse odgovorne dejavnike v državi in deželi, da v duhu prevzetih obveznosti in poudarjene pripravljenosti storijo vse, da zagotovijo obstoj in razvoj hrvaške narodne skupnosti; za take pogovore je bilo in je Hrvaško kulturno društvo vedno pripravljeno.

Svetovna organizacija v boju proti kolonializmu

Z rekordnim številom dvajsetih resolucij je OZN prejšnji teden — spet enkrat — zelo odločno podprla boj proti kolonializmu. Deloma soglasno in deloma z veliko večino glasov sprejeti dokumenti, izglasovani na zasedanju glavne skupščine OZN, brez dvoma predstavljajo važen prispevek k procesu dekolonizacije in bodo trenutno še nesvobodnim narodom pomagali utirati pot do samoodločbe in neodvisnosti.

Med razpravo in pri glasovanju o teh dokumentih so prišli do izraza najrazličnejši pogledi, ki jih v tem vprašanju zastopajo posamezne države. Bistvene razlike je opaziti na primer pri ocenjevanju osvobodilnih gibanj v deželah, ki se borijo za neodvisnost. Prav tako tudi ni enotnih stališč glede vprašanj, kako daleč je eno ali drugo ljudstvo že „dozorcelo“, da lahko uveljavi svojo pravico do samoopredelitve. Vendar pa svetovna organizacija kljub takim različnim stališčem znotraj svojega članstva zrcali splošno zahtevo po čim hitrejšem procesu dekolonizacije, kajti človeštvo neustavljivo stremi za tem, da bi današnji svet postal skupnost neodvisnih in enakopravnih narodov.

Ravno v tej smeri gre tudi večina

pozivov, ki jih je OZN s sprejetimi resolucijami naslovila na posamezne države in od njih zahtevala, da pospešijo pogajanja o uresničitvi neodvisnosti ljudstev, ki so danes še vedno pod tujo nadoblastjo. Posebno mesto v tem sklopu pa znova zavzema tudi obsodba, ki jo je svetovna organizacija izrekla proti rasističnim režimom v Južni Afriki. V tej zvezi

Neizpolnjene obljube bremenijo zaupanje

Vsaj kar zadeva narodnostno politiko, posvet socialističnih poslancev, ki je bil prejšnji teden v Podnu pri Slovenjem Plajberku, gotovo ni bil „plodovit“. Glede manjšinskega vprašanja je deželni glavar Wagner vedel ponoviti le svojo stereotipno trditev, da je državna pogodba „s koroške strani“ že izpolnjena. Kakšno je tozadevno mnenje neposredno prizadelega — manjšine, deželnega glavarja očitno ne zanima; po njegovem pojmovanju demokratičnosti je manjšina v manjšini in torej nima kaj reči.

Kako si deželni glavar ob takšni logiki in na njej temelječi praksi potem zamišlja „dan koroškega srečanja“, ki ga je napovedal za 10. oktober 1980, si res ni težko predstavljati. O „spravi“, ki jo namerava ob 60-letnici plebiscita iskati na podlagi posebej poudarjene skupne odgovornosti vseh strank, že danes ne more biti dvoma: strankarska troedinost je že leta 1976 dovolj jasno manifestirala, da odgovorni predstavniki Koroške slej ko prej niso pripravljeni izpolniti obljub, ki so jih pred 60 leti svečano dali njihovi predhodniki.

Wagner morda res igra „z odkritimi kartami“, vprašanje je le, kako naj bi ta igra vodila k dobremu sosedstvu — znotraj dežele in preko njenih meja? Odnosi med narodi in državami, če naj bodo dobri in trajni, se morajo namreč graditi na temeljih medsebojnega zaupanja in iskrenega sodelovanja. Nasprotno pa pozabljanje danih obljub in neizpolnjevanje prevzetih obveznosti takemu razvoju samo škoduje.

je OZN obsodila dejavnost tujih gospodarskih in drugih dejavnikov v teh deželah ter poudarila, da je sodelovanje z rasističnimi režimi v nasprotju z interesi tlačnih narodov. Varnostni svet pa je glavna skupščina OZN pozvala, naj določi gospodarske sankcije za Južno Afriko, preprosto pošiljanje orožja tej državi in zahteva umik vseh tujih investicij iz Južne Afrike.

„KAMEN MOLKA“ Andreja Kokota:

S samoniklim ustvarjanjem prispevamo v skupno zakladnico slovenske kulture

Ravno deset let je minilo letos, odkar je naš domači pesnik Andrej Kokot izdal prvo samostojno pesniško zbirko: leta 1969 je pri založbi Drava, Celovec-Borovlje, izšel njegov prvenec „Zemlja molči“. Potem se je zvrstilo še šest nadaljnjih zbirk, pet v slovenščini, ki so po krajih izhajanja zajele ves slovenski kulturni prostor od Koroške preko Tržaške do matične Slovenije; ena pa v nemščini, ki je iz daljnega Darmstadta ponesla glas o slovenskem človeku in slovenski besedi na Koroškem v nemški jezikovni prostor (ker je domači Celovec v nemški obleki Klagenfurta pač bil in je vse preveč mačehovski, da ne rečemo prezirljiv do svojega drugorodnega elementa). In za desetletnico Kokotovega pesniškega popotovanja se je krog, ki se je začel v Celovcu kot svoječasnem slovenskem kulturnem središču, sklenil v današnji politični in kulturni metropoli slovenskega naroda, v Ljubljani, kjer je Cankarjeva založba izdala osmo pesniško zbirko Andreja Kokota z naslovom „Kamen molka“.

Javnosti je bila zbirka, ki jo je uredil Tone Pavček, izredno okusno in razkošno opremil pa Matjaž Vipotnik, prejšnji teden predstavljena v celovski knjigarni „Naša knjiga“, kjer je številne goste pozdravil poslovodja drube Drava dr. Franci Zwitter. Bila je prisrčna slavnost, ki so se je udeležili tudi jugoslovanski generalni konzul v Celovcu Milan Šamec s člani generalnega konzulata, predstavniki narodnih in kulturnih organizacij koroških Slovencev, kulturniki in književniki z obeh strani meje ter številni prijatelji pesnika in njegove umetniške izpovedi.

Pogosto slišimo, da koroški Slovenci samo poustvarjamo in da nimamo lastnih umetniških stvaritev, je menil dr. Franci Zwitter, ki je potem poudaril, da zato s toliko večjim veseljem zabeležimo trenutek, ko lahko predstavimo domače literarno delo — pesniško zbirko Andreja Kokota, s katero odštevamo

mo samoniklo kulturno dačo v skupno zakladnico slovenske kulture in umetnosti.

Podrobneje o tem prispevku pa je sregovoril glavni urednik Cankarjeve založbe v Ljubljani, znani slovenski pesnik Tone Pavček. Dejal je, da je glavna izpoved Andreja Kokota odpor zoper krivico, ki ga rodi vera v življenje. Moč njegove poezije je govorica, ki prihaja iz zemlje, na kateri je pesnik doma; tej zemlji in njenim ljudem je v prvi vrsti namenjena njegova pesem. Je pa hkrati tudi pesem vsega slovenskega naroda, kajti slovenska kultura dobiva pritok iz vseh koncev slovenske zemlje, iz vseh delov slovenskega naroda: slovenska kultura iz Tržaškega, iz Goriške in iz Koroške se staplja v celovito slovensko kulturo. Urednik Pavček je spomnil na pomen in vloga Prešernove poezije v boju za narodni obstoj ter ugotovil, da ima tudi Kokotova pesem nekaj sa-

moniklega, kar nastaja na posebnem prostoru in v posebnih razmerah: to je tožba obsojenega in je hkrati izjava verujočega; to je moč tistega, ki ni zlomljen, je izraz ustvarjalnosti, življenja in vsega lepega, kar osvobaja človeka. In ob koncu je izrazil željo, da bi nova pesniška zbirka potovala kot dober kruh iz roke v roko.

Kakšna je Kotova pesem in kaj izpoveduje, je navzočim predstavil slovenski gledališki igralec Tone Kuntner, ki je doživeto recitiral iz nove pesniške zbirke. Sicer pa je knjigarna „Naša knjiga“ ob tej priložnosti v posebni vitrini razstavila tudi vse prejšnje zbirke Andreja Kokota in s tem nudila redko priložnost, spoznati celotni obseg njegovega desetletnega umetniškega snovanja.

Najnovejša pesniška zbirka „Kamen molka“ je razdeljena na pet ciklov (Ujetost-Samota, Kamen molka, Pesmi za ženo, Zvestoba, Mrtva zvezda) ter obsega skupaj 46 pesnitev. V spremni besedi pa je Matjaž Kmecl kot strokovnjak in poznavalec obširno orisal Kokotovo poezijo, preko nje pa sploh zametno in posebej koroško pesništvo ter njegovo mesto v slovenski književnosti.

Pesniško zbirko Andreja Kokota „Kamen molka“, vezano v celoplatno, lahko dobite ali naročite v knjigarni „Naša knjiga“ v Celovcu, Paulitschgasse 5-7, kjer stane 80 šilingov.

AULA SLOVENICA

CELOVEC, PAULITSCHGASSE 5—7

Vljudno Vas vabimo na otvoritev slikarske razstave

Frana Klemenčiča (1880—1961)

in

Frana Zupana (1887—1975)

v ponedeljek 3. decembra 1979 ob 19. uri.

Razstava je odprta do 21. decembra 1979, in sicer od ponedeljka do petka od 13. do 17. ure.

Prisrčno vabljeni!

Italijanske dežele zahtevajo slovensko televizijo

V smislu veljavnega zakona bi morala italijanska radiotelevizija RAI za deželo Furlanijo-Julijsko krajino poskrbeti posebno televizijsko postajo za tamkajšnje slovensko narodnostno skupnost. Vendar odgovorni dejavniki pri RAI tega doslej niso napravili in so se pri svojem protizakonitem ravnanju izgovarjali na najrazličnejše ovire in težave.

Zaradi omenjenega nespoštovanja zakonskih predpisov s strani RAI se bo z vprašanjem morala sedaj baviti parlamentarna nadzorna komisija. Tej komisiji pa bo tekom enega meseca predložil ustrezno gradivo koordinacijski odbor italijanskih dežel za probleme radija in televizije. Tako je bilo namreč sklenjeno prejšnji teden na seji tega odbora v Firencah, kjer so napovedali, da bo odbor v svojem

dokumentu zahteval, naj se v Furlaniji-Julijski krajini takoj uvedejo televizijske oddaje v slovenščini, v ostalih narodnostno mešanih obmejnih deželah pa v jezikih tamkajšnjih manjšinskih skupnosti, konkretno torej v francoskem in ladinskem jeziku.

Predlog o takojšnji uvedbi televizijskih oddaj v slovenščini je v Firencah dal deželni odbornik Cocianni, ki zastopa deželo Furlanijo-Julijsko krajino v koordinacijskem odboru. Cocianni je v svojem poročilu naglasil, da je ustanovitev slovenske televizijske postaje nujna, ker „bi ovrednotila kulturne, etnične in jezikovne posebnosti dela prebivalstva dežele, postala pa bi tudi pomembno mostišče za kulturne in druge izmenjave ter za sodelovanje med Furlanijo-Julijsko krajino in Slovenijo“.

DRAGO DRUŠKOVIC

Avstrijsko-slovenski kulturni odnosi

Avstrijsko-slovenske kulturne odnose označujejo sosedstvo z republiko Avstrijo in položaj koroških Slovencev, ki živijo na zemlji svojih pradedov v avstrijski deželi Koroški v mejnem področju. Različne so stopnje v odnosih s prvo avstrijsko republiko (1919—1938), v desetletju do druge republike (1945—1955) in v obdobju po državni pogodbi o vzpostavitvi neodvisne in demokratične Avstrije (1955—1978).

Prva republika in njena južna jugoslovanska sosedna sta bili novo izoblikovani državi. Avstrija si je prizadevala ohraniti kulturne pridobitve (vrhne ustanove) in presežke iz časov avstroogrske monarhije; v notranjosti je težila k absorpciji: asimilaciji in odpravi alogeničnih skupin (Slovencev, Hrvatov, Čehov, Madžarov). S svojim notranjim in zunanjim političnim razvojem tudi v območju kulture ni bistveno spreminjala tradicionalne duhovne usmeritve in tovrstnih pogledov na narode v jugoslovanskem prostoru, ki so morali v novi državi poiskati oblike svojih družbenih razmerij, narodnostnih samobitnosti, sožitja in sovnosti na zunaj (dr. M. Mikuž, dr. D. Biber, dr. T. Zorn, dr. A. Malle).

Prva republika ni uresničila niti takoimenovanega Arhivskega sporazuma (1923) in je do urejanja vprašanja kakor tudi vprašanja restitucije kulturnih dobrin prešlo v dru-

go republiko po dopolnjenem protokolu o odtujenih kulturnih vrednostih in arhivih v drugi svetovni vojni (1958), ob prekinitvi (1961—1975) in do delnega urejanja sporazuma in uresničevanja v letih 1976—1978; uresničevanje kasni z motivacijo, da jo ovirajo regionalne ovire (Štajerska). Delo na novejši stopnji opravlja jugoslovansko-avstrijska mešana komisija; sodelujejo diplomatski predstavniki in arhivski izvedenci. Od 1976 do 1977 in 1978 je sprejela jugoslovanska stran skupno 2180 listin, 24 rokopisov, 1000 kopij in 2 fascikla aktov.

Med obema vojnama sta sosednji državi sklenili sporazum o obmejnem prometu (1925); dopuščal je stike med obmejnimi prebivalstvom. Prišlo je tudi do obiska kulturne skupine koroških Slovencev v Sloveniji, npr. pevskega zbora, gostovanja igralske skupine z igro Miklova Zala v Ljubljani (1931). Ob neuresničenem Arhivskem sporazumu (1923) je bil sklenjen sporazum o izročitvi Knafove ustanove (1928); uresničenje je prešlo v drugo republiko.

Pred vzpostavitvijo druge republike je pobudila narodna manjšina kulturno izmenjavo — prvo gostovanje ljubljanske opere v Celovcu (1950) — kar sta podprli državi z neposrednim sodelovanjem dežele Koroške in republike Slovenije. Sledili so medsebojni obiski časnikažev, učiteljev, pevskih zborov,

drugih kulturno-prosvetnih skupin (1951), predavateljev (1952), ponovno gostovanje ljubljanske opere, zborov (1953); gostovanje dunajskega Burgtheatra (J. W. Goethe, Ifigenija na Tavridi; A. Schnitzler, Ljubimkanje), celovškega gledališča v Ljubljani, mariborske opere in uprizoritev prevedenega slovenskega dramskega dela v celovškem gledališču (S. Grum, Dogodek v mestu Gogi, 1955).

V tretjem obdobju sta obe strani vsaka zase načelno opredelili zunanjo kulturno politiko (Kultur als Mittel der Außenpolitik, 1974); kot predstavitev, nacionalno predstavništvo, sodelovanje, kot pot k medsebojnemu razumevanju, kot opuščanje etnocentrizma, kot raziskovanje skupnih točk: v zgodovinskih razsežnostih, v aktualnih virih; tako Avstrijci. Obe državi sta pri vladnih pogovorih (Dunaj, 1960) izrazili, da pojmujeta manjšino kot „element dobrih sosedskih odnosov“. E. Kardelj v intervjuju za „Profil“ (revija, 1976): Manjšina „je most prijateljstva in užitnega sodelovanja“. Koroški Slovenci sami v svoji spomenici (1955): „Pripravljeni smo, da tvorimo most, ki naj veže narode sosedne in sosedni državi.“

V začetnem obdobju je za razumevanje obeh narodnosti, nemško-avstrijske in slovenske, ugodno učinkoval teritorialno določen, glede na naselitveno ozemlje avtohtonega slovenskega prebivalstva, pa tudi glede na narodnostno in jezikovno slovensko nemško mešano prebivalstvo, za južno Koroško (Avstrija) uveljavljen zakon o dvo-

jezični šoli (1945); odpravili so ga na pobudo nestrpne avstrijsko-nemške skupine (1958—1959).

Ob omenjeni oviri se je (1957—1977) razvijalo kulturno sodelovanje, se občasno razširilo na Štajersko, seglo na Gradiščansko in Dunaj; vodilo je k raznovrstnim oblikam do bilateralnega sporazuma o sodelovanju med SFR Jugoslavijo in Republiko Avstrijo na področju kultur, znanosti in prosvete (14. 4. 1972).

V tem obdobju in okvirih je Ljubljana videla kolektivno razstavo koroških slikarjev in Celovec slovenske impresioniste (1956); v letih 1957—1959 sta deželi izmenjali medsebojno 9 glasbenih, 6 likovnih prireditev, 3 literarna srečanja. Od 1953—1960 je iz Jugoslavije gostovalo v Avstriji 29 kulturno amaterskih društev. Od 1960—1965 je dobilo kulturno sodelovanje nove kakovostne in količinske razsežnosti: med Slovenijo in avstrijskimi mesti Celovcem, Gradcem in Dunajem. Slovenska filharmonija je gostovala še v manjših koroških mestih (1961), v Celovcu (1962, 1963), ljubljanska opera (1962—1965); v Ljubljani celovski madrigalisti, instrumentalni ansambel in celovška opera; v izmenjavi na Koroškem še drugi zbori in orkestri Slovenije; sodelovala sta še Celovec in Maribor (opera in koncerti, 1963); leta 1977 je v Ljubljani gostovala dunajska filharmonija.

(Se nadaljuje)

Obisk v Ludbregu

Že pred meseci je bila delegacija koroških Slovencev na obisku v občini Ludbreg v SR Hrvatski. Delegacijo so sestavljali predstavniki kulturnega, mladinskega in gospodarskega življenja koroških Slovencev. Potem so bili v gosteh pri prosvetaših na Radišah kulturni delavci iz Ludbrega in se dogovorili za nadaljnje sodelovanje. Prejšnji teden pa so bili v Ludbregu na delovnih razgovorih predstavniki gospodarskega odbora Zveze slovenskih organizacij.

Delegacijo v kateri so bili tovariši inž. Einspieler, dipl. inž. Koncilijski in tajnik ZSO inž. Wieser so spremljali tudi predstavniki Jugoslovanske gospodarske zbornice v Celovcu tov. Doljak Venio in predstavnik Ljubljanske banke v Celovcu tov. Horjak Dušan. Skupino je spremljal tudi jugoslovanski konzul iz Celovca tovariš Naberžnik Alfonz, ki je vodil razgovore o nadaljevanju začete sodelovanja med občino Ludbreg in jugoslovanskimi zdomci na Koroškem.

Goste s Koroške je sprejel predsednik občine Ludbreg tovariš No-

vak Dragotin s sodelavci. Posebnost tega obiska je v tem, da so gostje s Koroške imeli priložnost ogledati si celotno gospodarsko strukturo omenjene občine. Tukaj je treba povedati, da spada občina Ludbreg med manj razvite občine republike Hrvatske in da je občanom na čelu z družbenopolitičnimi organizacijami v zadnjih 15 letih uspelo izgraditi nekaj manjših obrtniških obratov z 10 in manj zaposlenimi v velika in večja zdrava podjetja, ki imajo poslovne stike širom Evrope in ostalega sveta in ki sedaj zaposlujejo približno 4000

delovnih ljudi, z nekaj tisoči pa sodelujejo v raznih oblikah kooperacij.

Obisk je bil za nas zelo poučen in konkreten, saj smo imeli priliko pogovarjati se z ljudmi, ki neprestano delujejo v proizvodni dejavnosti in so v glavnem z lastnimi napor in silami izgradili za to področje zdravo gospodarsko osnovo. Koroški predstavniki so se s tovariši iz Ludbrega na Hrvaškem dogovorili za nekatere oblike nadaljnega sodelovanja in jih povabili v letu 1980 na obisk na Koroško in hkrati na ogled nekaterih gospodarskih obratov na Koroškem.

Ob tej priložnosti je treba poudariti, da ima slovenska narodna skupnost na Koroškem na žalost vse premalo vsestransko razvitih stikov tako z občinami v Sloveniji še posebno pa z občinami v drugih republikah.

Tischlerjeva nagrada

za zbiralca slovenske ljudske pesmi

V okviru slavnostne seje, ki jo je s pesmijo obogatil ženski oktet iz Sel pod vodstvom Francija Čertova, je Kršćanska kulturna zveza v Celovcu minuli teden prvič podelila Tischlerjevo nagrado. Svečanosti so se udeležili poleg Tischlerjevih svojcev tudi mnogi častni gostje, med njimi jugoslovanski generalni konzul Milan Šamec in konzul Alfonz Naberžnik, celovski župan Leopold Guggenberger in mestni svetnik Wenig, vodja kulturnega referata pri deželni vladil Günther Mittergradnegger in vodja slovenskega oddelka dr. Pavel Apovnik in drugi.

Nagrado, ki jo je izročil podpredsednik KKZ dr. Janko Zerzer, je prejel Lajko Milisavljevič, vodja mešanega pevskega zbora „Rož“ iz Šentjakoba v Rožu. O nagrajencu pa je spregovoril dvorni svetnik dr. Pavle Zablatnik, ki je obširno prikazal njegove zasluge pri odkrivanju, zbiranju in ohranjanju slovenskega narodnega blaga — ljudske pesmi na Koroškem.

Obenem je KKZ predstavila tudi svojo publikacijo „Setev in žetev“, v kateri je v besedi in sliki prikazala devet desetletij organizirane kulturne dejavnosti koroških Slovencev (o knjigi bomo v našem listu še posebej poročali — op. ured.).

Koncert Slovenskega okteta na Dunaju

V četrtek 22. novembra je bila Schubertova dvorana dunajskega Koncertnega doma prizorišče odlično uspelega koncerta Slovenskega okteta, ki je tokrat drugič gostoval na Dunaju.

Številna publika v nabito polni dvorani je izvajajoče pevce Slovenskega okteta nagradila z navdušenim aplavzom. Koncert, nad katerim je prevzel pokroviteljstvo dunajski župan Leopold Gratz, je organiziral v sodelovanju s Slovensko prosvetno zvezo v Celovcu Klub slovenskih študentov na Dunaju.

Za koncert Slovenskega okteta je vladalo izredno veliko zanimanje, tako so bile vstopnice povsem razprodane. Predsednik Kluba slovenskih študentov na Dunaju Franci Serajnik je v svojem govoru med drugim poudaril, da tudi pesem Slovenskega okteta podpira doma in po svetu boj koroških Slovencev v Austriji. Ni pretirano če ponovno povemo, da je ta slavni oktet veliko svoje slave pridobil tudi na račun naše domače Slovenske koroške pesmi, ki je postala sestavni del njihovega programa na številnih koncertih po vsem svetu. Da njihova pesem reš vžge, je kakor drugod, pokazal tudi koncert na Dunaju. S Slovenskim oktetom smo koroški Slovenci še posebno povezani, saj igra pomembno vlogo ambasadorja slovenske koroške pesmi po vsem svetu. Njihov uspeh je tudi naš uspeh, zato smo veseli, da je koncert na Dunaju tako lepo uspel.

Umetniški vodja okteta je Anton Nanut. Njihov kvalitetno izvedeni program skladb starih mojstrov je z navdušenim aplavzom nagradilo okrog 500 lepega petja žejnih poslušalcev.

REBERCA

Uspela kulturna prireditve

V nedeljo 11. novembra je bilo v novem mladinskem centru katoliške mladine v komendi na Reberci pri Železni Kapli srečanje treh igralških skupin — lutkovne družine KPD Smihel, lutke - mladje - KDZ in oder - mladje - KDZ iz Celovca. Kljub slabemu vremenu — pravo zimsko vreme s snegom, se je nabralo lepo število gledalcev, ki so z užitkom sledili izvajanjem mladih igralcev.

Z veseljem lahko ugotovljamo, da se modernejša oblika odrske dejavnosti — lutke tudi pri nas na Koroškem zelo uveljavljajo, kar je vsekakor nadaljnja panoga kulturnega udejstvovanja. Kot pripadniki manjšine smo veseli vsake pridobitve, zato tudi ne smatramo lutkovno dejavnost kot kakšno konkurenco k tradicionalni. Ne, nasprotno, vsaka nova dejavnost, ki služi ohranitvi našega življa nam je dobrodošla.

Smihelčani so nastopili z lutkovno igrjo „Igra za poredneže“, lutkarji KDZ z igrjo Marjana Beline „Mojca Pokrajculja in lisica tatca“, oder mladje KDZ pa z mladinsko igrjo Smiljana Rozmana „Čudežni pisalni strojček“.

Na uspelo kulturno prireditev so vabili zgoraj omenjene igralške skupine in Kršćanska kulturna zveza.

Slovensko prosvetno društvo
Radiše vabi na veseloligro

NAVADEN ČLOVEK

ki jo bodo v nedeljo 2. decembra 1979 ob 14.30 uri v kulturnem domu na Radišah uprizorili igralci SPD „Vrtiča“ iz Slovenjega Plajberka.

Prisrčno vabljeni!

O d b o r

NONČA VAS

Brutalen roparski napad

Sredi belega dne je bila prejšnji torek 57-letna gostilničarka Marija Hafner iz Nonče vasi žrtev brutalnega roparskega napada, pri katerem

lahko govorimo o veliki sreči, da poškodbam ni podlegla. Storičica sta namreč brutalno napadla ženo — jo davila, obstrelila s plinsko pištolo, kar še ni bilo dovolj in jo še s polno steklenico žganja udarila po glavi. Kljub tako težkim poškodbam, pa je gostilničarka imela še toliko moči, da je po telefonu obvestila žandarmerijo in potem padla v nezavest. Malo za tem jo je našla vso v krvi njena snaha.

Sejemske prireditve v letu 1980

Pred nedavnim je v Celovcu zasedal nadzorni odbor celovškega sejma pod predsedstvom podžupana Walterja Dermutha. Na seji so razpravljali o bodočih prireditvah in o gradnji sejemske hale 12.

Kakor smo že poročali so sejem gastronomije in turizma Gast 80 skrajšali na šest dni, kar so razstavljalci z veseljem vzeli na znanje. Gast 80 bo odprta od 21. do 26. marca. Razvseljivo je tudi, da je še pred rokom zaključka prijav rezerviranega že 75 % razstavnega prostora.

5. strokovni sejem za prosti čas in dopust „Dopust 80“, kjer razstavljajo ladje, stanovanjske prikolice, šotore, skratka vse, kar se potrebuje na dopustu, bo v času od 17. do 20. aprila. Tudi izvedba prihodnjega lesnega sejma je že fiksirana in sicer v času od 9. do 17. avgusta.

Poseben poudarek so na seji dali gradnji sejemske hale 12. Gradbena dela kar dobro napredujejo, bila pa bi še uspešnejša, če ne bi bilo v zadnjem času slabega vremena. Glede gradnje naj povemo, da je bilo do sedaj že investiranih 9,5 milijona šilingov in to vse iz našega domačega gospodarstva. Na seji so predali nadaljnja gradbena naročila v višini dveh milijonov šilingov koroškim podjetjem.

Z veseljem so tudi ugotovili, da bo 11. mednarodni sejmski seminar prvič v Avstriji in da se bo odvijal v Celovcu v času od 26. do 28. novembra. Tako bo Celovec prvo avstrijsko sejmsko mesto, kjer se bodo srečali sejmski strokovnjaki iz Nemčije, Švice in Avstrije.

Priznanje Zvezne republike Nemčije Radenski

Zahodnonemška firma Kajo, ki je prenesla proizvodnjo „deita“ v več tujih dežel, med drugim tudi v Jugoslavijo, je podelila Radenski prehodni „deitov“ pokal za najbolj povečano proizvodnjo te brezalkoholne pijače v tem letu. Radenska bo poslala letos na jugoslovanski trg več kot 56 milijonov litrskih steklenic te pijače, ki jo izdelujejo na podlagi mineralne vode.

Zandarmerija je takoj začela velikopotezno zasledovalno akcijo po cestah in po zraku (s helikopterjem). Po nekaj urah so gangsterja prijeli. Seveda sta talija, toda dokazi za to brutalno dejanje so bili očitni, da sta končno priznala svoje dejanje. Pokazala sta tudi mesto, kamor sta zakopala denar. Oba razbojnika — 19-letni Adolf Hock (vozač avtomobila) in 21-letni Albin Lipitz oba iz St. Martina v Labotski dolini bosta obtožena roparskega napada in zaslužita strogo kazen. V zasledovalni akciji je sodelovalo 200 žandarjev in en pilot.

Prebivalci našega kraja in okolice smo ob tem groznem dejanju, ki se je zgodilo v našem mirnem kraju zelo zaprepaščeni, saj skoro nismo mogli verjeti, da je kaj takšnega na deželi mogoče. Naši gostilničarki, ki jo imamo vsi radi in ki je toliko prestala, želimo skorajšnje okrevanje. Zandarmeriji pa čestitamo, da je razbojnika tako hitro prišla in ju izročila roki pravice.

Za vedno nas je zapustila

V torek 6. novembra smo se na smihelskem pokopališču poslovili od Serčerjeve mame. Slovo je bilo težje, ker je bila pokojna znana osebnost našega kraja. Njena gostilna je bila do pred nedavnim dom srečanja našega življa ob blizu in daleč. V Serčerjevi gostilni so se odvijale vse kulturne prireditve, tako da bi lahko rekli, da je bilo pri Serčerju kulturno središče ožje Podjune. Pokojna je bila zelo ustrezljiva in prijazna žena, ki je uživala vsesplošno spoštovanje.

Napadla jo je bolezen, ki ji ni leka. Mirno je prenašala trpljenje in končno je za vedno zaprla njene dobrohotne oči, stara 77 let. Vest o njeni smrti je močno odjeknila po bližnji in daljnji okolici, saj je bila osebnost, ki jo je zaradi prijaznosti in naklonjenosti naši stvari, vse rado imelo. To je prepričljivo pokazal tudi njen pogreb, katerega se je udeležilo veliko ljudi od blizu in daleč, da se poslovijo od žene, ki je uživala velike simpatije vsega prebivalstva.

Serčerjevo mamo bomo ohranili v častnem spominu, svojcem in sorodnikom izrekamo naše globoko sožalje.

Slovensko prosvetno društvo
„Danica“ v Šentvidu v Podjuni vabi na

„MIKLAVŽEVANJE“

v nedeljo 2. decembra 1979 ob 14. uri pri Voglu v Šentprimožu.

V okviru sporeda je igra „Parkljev koš“ in Miklavžev obdarovanje otrok.

Prisrčno vabljeni!

O d b o r

Obisk novinarjev „Mladine“ in „Radia študent“ na sedežu ZSO

Prejšnji teden so se oglasili na sedežu ZSO v Celovcu novinarji časopisa „Mladina“ in študentske radijske postaje „Radio študent“ in se zadržali z nekaterimi predstavniki našega političnega in kulturnega življenja v daljšem razgovoru.

Mlade novinarje iz Slovenije so informirali o začetkih narodno osvobodilne borbe na Koroškem, o boju slovenske narodne skupnosti do podpisu državne pogodbe in o naporih slovenske narodne skupnosti v zadnjih letih. Tovariši s podelitvijo so novinarjem nakazali oblike delovanja na posameznih področjih in jih seznanili tudi s težavami.

„Obtoženi volk“ navdušuje publiko

Proces proti „obtoženemu volku“ se je tokrat odvijal pred številno publiko šentjanških ljubiteljev gledališke omike. Tišlarjeva dvorana je bila do zadnjega kottička zasedena, kjer je prisostvovalo občinstvo enkratnemu procesu. Enkratno ne samo po vsebini in kvaliteti Petanovega teksta, enkratnost je tudi v zasedbi vlog, katere so mladi dijaki izredno dobro obvladali in prepričljivo podajali. Režiser je ob izbiri igralcev imel izredno srečno roko, saj je vsakemu igralcu lik, ki ga je predstavljaval, napisan takorekoč na kožo. Zanimivo je tudi dejstvo, da režiser iz nastopajočih živali kot so medved, lisica in zajec ni napravil običajne pravilne živali (z maskami), temveč jim je vdahnil človeške poteze in človeški karakter, s katerimi so nakazane na humorističen način vse dobre in slabe lastnosti teh živali oz. v tem primeru ljudi. Povsem nazorno je prikazana tudi razlika med pravičnim dobrim in realnim dvoličnim slabim svetom, ki ga ponazarjata infantilni sodnik in jahač paragrafov, pristranski in predsodarski javni tožilec, v tem primeru tožilka. Volkova usoda pa je posrečeno postavljena v nekakšen koroški okvir pravosodstva, ki z nacionalnimi predsodki že apriori obsoja naše aktiviste, samo da se za našega gledališkega volka vse le še srečno izteče. Naši „volkovi“ pa skorajda vselej nastradajo.

Za vse obiskovalce je bila vsekakor ta uprizoritev veliko doživetje in užitek. Mladi igralci pa so se pohvalno izrazili o šentjanški publiki, češ, da redkokoli naletijo na tako intenzivno sodelovanje in souživanje publike, kot so to pač doživeli v Šentjanžu. Mladim igralcem želimo pri nadaljnjih nastopih še mnogo uspehov, vsem društvom pa toplo priporočamo, da mlade gledališke idealiste povabijo na gostovanje.

Navdušen obiskovalec

FRANC BUCHWALD

70-letnik

V ponedeljek praznuje v Nonči vasi pri Pliberku 70-letnico svojega življenja Franc Buchwald pd. Puklov oče, ki ga poznamo kot plemenitega in pridnega človeka. Jubilarstvo življenje je polno dela in ustvarjanja. Razmere iz katerih je izšel in se v njih kalil niso bile lahke in prav zaradi tega je dozorel v človeka, kakršnih je malo.

Že v mladih letih se je vključil v delo takratnega Katoliškega prosvetnega društva v Pliberku, iz katerega je črpal potrebno moč za svoje nadaljnje delo — boj za narodni obstoj, kateremu je ostal zvest skozi vse življenje. Že za časa Hitlerjeve strahovlade je bil imenovan za predsednika pliberškega slovenskega prosvetnega društva. Seveda je bilo delovanje društva v tistem času, ko so za vsakim Slovencem vohunili gestapovci, nemogoče. V tistih težkih letih Hitlerjevih roparskih zavojevanj Evrope, je moral tudi Franc Buchwald biti „po sili vojak“ in služiti tistim, ki so preganjali naše ljudi in demokrate širom sveta.

Po vrnitvi na svoj dom pa se je spet vrnil v delo in obnovo naših narodnih organizacij, v katerih je imel pomembne funkcije, od odbornika do predsednika. Skratka bil je prisoten povsod tam, kjer se je delalo in to z nasveti in izkušnjami ter seveda z dejanji. Za delo, ki ga

je opravljal za naš narodni obstoj pa je bil pred leti „nagrajen“ s tem, da so ga nemški nacionalisti, ki jim je bil Buchwald trn v peti, napadli in pretepli. Kdor Puklova očeta pozna tudi dobro ve, da je globoko veren in da še ni skrivil komu lasu in da označa ter prepričuje ljudi o človekoljubnosti in bratskem sodelovanju. In kljub temu je bil tarča gnusnega napada. Vendar ga niso zlomili, moč je ostal to kar je —

Slovensko prosvetno društvo „Bilka“ v Bilčovsu vabi na veseloigro

NAVADEN ČLOVEK

v nedeljo 2. decembra 1979 ob 19.30 uri v dvorani pri Miklavžu v Bilčovsu.

Gostuje Igralska skupina SPD „Vrtača“ iz Slovenjega Plajberka.

Prisrčno vabljeni!

mož značaja. Prav zaradi tega, ker spoštuje tudi druga mnenja, je postal širok in velik in s tem spoštovan in priljubljen kot le malokateri. Ob njegovi sedemdesetletnici, mu z izrednim veseljem potrdimo, da je njegovo

delo uspešno in splošno priznано. Da je naš jubilar vse to zmozel je pripisati predvsem dejstvu, da je bil vselej odkritega značaja in da je glavo imel vedno pokonci.

Jubilanta smo opisali kot sposobnega kulturno-političnega dejavnika, ki uživa vsesplošno priznanje. Kako je bilo njegovo privatno življenje pa prepričljivo pove to, da je bil kmet-delavec. Podobno kot v narodnem življenju, se je moral trdo boriti na svoji mali kmetiji, da je obstal. S svojo ženo Julko je svoje otroke vzgojil v zveste člane narodne skupnosti, ki sedaj nadaljujejo delo, ki ga je on začel pred mnogimi leti.

Življenjska pot Franca Buchwalda je živa knjiga iz katere lahko beresh in še; mnogo ti pove in odkrije.

Njegov konjiček je tudi, da si rad zapisuje stare šege in navade. Sploh bi bilo dobro, da bi na tem področju nadaljeval, saj bi bilo v veliko korist našim zanamcem.

Za svoje delo v narodov blagor je bil jubilar deležen dragocenih priznanj. Tako je lansko leto od Slovenske prosvetne zveze prejel najvišje priznanje za delo na kulturnem področju — Drabosnjakovo priznanje. Letos pa priznanje za neumorno delo na združnem področju — Janežičevo priznanje v srebru, ki mu ga je podelila Zveza slovenskih zadrug v Celovcu.

Franca Buchwaldu iskreno čestitamo k prazniku z željo, da bi bil zdrav in čil ter mu kličemo na mnogo let!

Slovensko prosvetno društvo Trta v Žitari vasi vabi na uprizoritev mladinske igre Žarka Petana

Obtoženi volk

v soboto 1. decembra 1979 ob 19. uri pri Rutarju v Žitari vasi. Gostinske prostore Rutarjeve gostilne smo spremenili v sodno dvorano, kjer bo potekal izredno zanimiv proces proti VOLKU, ki je obtožen najtežjega zločina: požrl je namreč Rdečo kapico in babico. Javni tožilec zahteva najstrožjo obsodbo VOLKA — smrtno kazen!!!

Vabimo Vas vse, da se iz solidarnosti z volkom udeležite tega posebnega procesa, ki je enkrat v zgodovini pravosodstva.

Vabijo mladi dijaki igralci iz Celovca in režiser Marijan Srienč

P. S.: Igra je zanimiva TUDI za odrasle, se pravi da ni samo za otroke. Za otroke je zanimivo „nadaljevanje“ pravljice, medtem ko je za odrasle zanimiv način procesiranja.

20 let smrti inž. Bloudka

Letos poteka 20 let, odkar je 26. novembra 1959 umrl konstruktor, graditelj inovator inženir Stanko Bloudek. On je med drugim zgradil v Planici skakalnice na kateri so bili narejeni prvi skoki preko 100 metrov. Njemu se imamo tudi Korošci zahvaliti, da imamo v Avstriji tako odlične skakače. Najprej v Sentjanžu, potem pa še v Zahomcu sta naši športni društvi po načrtih inž. Bloudka zgradili tri skakalnice — eno v Sentjanžu in dve v Zahomcu. Mladi orli v Zahomcu so na teh dveh skakalnicah začeli svojo kariero. Najbolj je inž. Bloudek seveda zaslovel po svetu z njegovimi skakalnicami v Planici. Uveljavitev Planice v svetovnem merilu je Bloudku in jugoslovanskemu športu prinesla izreden uspeh, ki je kulminiral v tem, da je leta 1948 bil imenovan za člana mednarodnega olimpijskega komiteja.

Inž. Bloudek je postal slaven že kot študent. Poleg jadranskega letala je zgradil tudi dve motorni letali in z njima zaslovel tako v Avstroogriji kot tudi v Nemčiji. Delal je tudi kot šef-konstruktor v letalskih tovarnah v Budimpešti in ostal letalstvu zvest tudi po razsulu avstroogrske monarhije. Leta 1926 je v Ljubljani zgradil dvojne originalnih športnih letal in se tudi bavil s konstrukcijo helikopterja. Njegove iznajdbe (tudi na drugih področjih) so mu prinesle mnogo denarja (številni patenti).

Inž. Bloudek pa je bil tudi graditelj in pospeševalec slovenskega športa. Poleg skakalnic je gradil športna igrišča (plavalni bazen, umetna drsališča) in druge naprave, ki služijo športu.

V drugi svetovni vojni se je takoj vključil v narodno osvobodilno gibanje. Postal je aktivist Osvobodilne fronte. Kot tehničen človek je mnogo pomagal narodno osvobodilni vojski. Skonstruiral je razne naprave tako dušilec za zvok na puški, napravo za polnjenje min in bomb, jezdece za prediranje gum na okupatorjevih av-

tomobilih, rezila za papir za parti-zansko tiskarno itd.

Slovenski športniki na Koroškem imamo tega velikega mecena in prijatelja, zlasti naših zimskih športnikov, v prijetnem spominu. Obe skakalnici v Zahomcu sta živa spomenika, ki nas spominjata na tega velikega moža, ki je s svojima skakalnicama in seveda s požrtvovalnostjo domačega trenerja ustvaril takšne dobrine, da je Zahomec danes eno najbolj znanih „gnezd“ iz katerih so izšli najboljši smučarski skakači sveta. Čeprav je minilo že dvajset let, ko se je za večno poslovil od nas, se ga bomo slovenski športniki na Koroškem, v malični deželi in tudi drugod po svetu, vedno radi spominjali, saj je bil tako velik, da nam bo ostal v trajnem spominu.

Slovensko prosvetno društvo „Edinost“ v Pliberku vabi na

proslavo 70-letnice društva

v nedeljo 9. decembra 1979 ob 19.30 uri v gostilni Schwartzl v Pliberku.

Sodelujejo: mešani pevski zbor Podjuna, moški zbor SPD „Edinost“, „oder 73“

Prisrčno vabljeni!

Izdajatelj, založnik in lastnik: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem; glavni urednik: Rado Janežič; odgovorni urednik: Andrej Kokot; uredništvo in uprava: 9021 Celovec/Klagenfurt, Gasometergasse 10, telefon 32 5 50 - Tiska: Založniška in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec - Borovlje.

Pozor avtomobilisti, zima in mraz sta pred nami

Pred nami je zima in z njo nevšečnosti z mrazom in snegom. Bolje bomo vkorakali v kraljestvo zime in mraza, če že prej podzavimo vse potrebne ukrepe, da nas avtomobiliste zima ne zaloti nepripravljene.

Prvo kar je najbolj važno sedaj tik pred zimo, da se vprašamo ali smo že premaknili loputo na uplinjaču (na ohišju zračnega filtra) na zimski položaj. Zaradi te pozabljenosti sicer ne boste obtičali na cesti, pač pa bo zaradi slabega mešanja goriva in mrzlega zraka potrošnja bencina večja, kar pri tej draginji ni kar tako.

Odkar poznamo multigradna olja, menda nasveti o tem, kakšno olje v motor pozimi, niso potrebni.

Hladilnik igra pozimi v mrazu važno vlogo. Prepričajte se, če imate v hladilniku dovolj antifriz, ki preprečuje, da bi zamrznil hladilnik. To vam naredi vsaka mehanična delavnica in pa tudi osebje bencinskih črpalk.

Veliko paznjo je treba posvetiti akumulatorju, kajti če ta odpove, je treba peš naprej. Če je starejši od treh let, utegne ob prvem večjem mrazu odpovedati pokorščino. V tem primeru vam svetujemo, da kupite novega. V zvezi z akumulatorjem igrajo gotovo vlogo tudi **vžigalne naprave**: včasih se tudi že delno opešan akumulator prebije skozi zimo, če vžigu ne nagajajo utrujene svečke, izrabljene platine, razpokani vžigalni kabli in zdelana kapa ter rotor razdelilnika.

Tudi **ključavnice** v mrazu rade odpovedo svojo

funkcijo, zato jih je treba namazati s primernimi sredstvi, ki tako mažejo in obenem izrivajo vlago. Te pripomočke dobite na vsaki bencinski črpalki. Gumijasta tesnila vrat pa bodo tudi prihodnjo pomlad cela in prožna, če jih boste zdaj namazali z glicerinom ali natrli s smukcem.

V dolgih zimskih nočeh je treba še posebno paznjo polagati na pravilno nastavitvev in brezhibnost luči ter žarometov. Vodi za pranje vetrne šipe je treba dati tekočino proti zmrzovanju ali pa tudi čistega alkohola.

Vozne lastnosti so seveda odvisne tudi od brezhibnega **podvozja**, ki zahteva strokovni pregled — to še posebej velja za **zavore, blažilnike in krmlni mehanizem**.

Poleg dobrih zimskih gum so pozimi potrebne tudi snežne verige, ki naj bodo vedno v prtljžniku. V avto spadajo tudi — strgalce in razpršilnik za odstranjevanje ledu, nekaj kablov za „sposojanje“ elektrike, gumijasti „predpražniki“, gumijasti škornji, rokavice za umazana dela, odeja, lopata in morda še nekaj litrov rezervnega goriva in olja.

In še nekaj — pred zimo dobro povoskajte lak in izvedite zaščitni premaz kromiranih delov. Ko bodo na ceste stresli sol, se vam bo to vsekakor obrestovalo.

Če boste avtomobilisti prebrali te vrstice in si jih vzeli k srcu, potem vam garantiramo, da boste prihodnjo zimo dobro prestali. Veliko sreče torej na zasneženih in poledenelih cestah!

Partizanski kurirji se zglasijo na bližnji javki in poizvedujejo, če je pot do Brčka prosta. Vse je v redu.

Susi se začne vedno pogostejše spotikavati. Končno upehano zavzdihne:

„Vi imate prehitre noge. Če bo predolga pot, me boste še nosili!“

Obstanejo. Taljana in Klinca pošlje komandir naprej proti Brčkovi domačiji. Rok čez čas vroče zašepeče:

„Zdaj imaš najlepšo priložnost, da ostaneš kar pri nas.“

Susi se ne čuti nagovorjene. Opazno se strese. Morda manj od strahu kot od hladu, ki je zavel prek humškega polja v njeno spoteno telo. Potem pove obvladano:

„Ko bi mi to naročili, takoj. Imam še doma marsikaj, da je treba v hosto spraviti.“

Rok je ponovno nespreten:

„Bo pa oficirček žalosten. Pa zaradi njega ne bi bilo tako hudo, zlodejev rep se začne šele pri gestapovskem postopaču.“

Domen molči, četudi bi moral prevzeti besedo. Ni mu jasno, ali je dekle ista, ki jo domačini osumljajo kot najhujšo gestapovsko cundro ali ...

Susi pogleduje proti njemu:

„Zakaj pa Rok tako govori, kot bi me zasliševal?“

„Kdo je Rok?“ taji Rok svoje partizansko ime.

„Po Pavlini zvezi vem, da si ti Rok. In Pavla tudi ve, kaj jaz delam. Vedevejevci so Pavli naročili ...“

„Miruj, kaj boš govorila o Pavli!“

„Dobro, pa jo res poznaš?“

Dekle čaka. Z očmi išče Domna. Komandir hoče zamotano napeto besedičenje zapeljati v drugo smer, tedaj pa reče dekle odločno; a očita joče rahlo:

„Zvezo imate s Pavlo? Pa je ne poznaš? ... Pavla sem jaz!“

Od Brčkovega kozolca zahuha sova enkrat ... dvakrat ... trikrat ... Rok se zmede. Domen pa se začudi in „Aha, vse v redu, Taljanova sova se zadira. Gremo, bomo takoj izvedeli, kakšna Pavla ste vi!“

Ko se na javki pri Brčku izkaže, da dekle resnico govori in da je po šmarješki zvezi znana pod imenom Pavla, za katero so po poročilih vedeli tudi kurirji TV 32, se znajdejo Domnovi v nemali zadregi. Do pojasnitve pa pride pravzaprav tudi le slučajno, ker se je na domačiji skrivaje zdravil bledikast vedevejevec in čakal, da ga tovariši od TV 32 spravijo čim prej v varno bolnico.

Komaj se Susijeva-Pavlina zadeva uredi, prisopiha Klemenov zaupnik in pove, da je komaj ušel švabski zasedi v neposredni bližini javke v Nonči vasi. Zatrjeval je, da je v poltemi zaznal žensko postavost s kolesom.

Susi-Pavla butne kvišku:

„Moje kolo!“

Domen trdo pogleda terenca.

Rok vstane in se oddalji na komandirjev namig, da gre okrepiti stražo:

„Taljan nima takih oči in ušes kot jaz domačin!“

„Kar hitro, vsi se kmalu dvignemo.“

Vseeno traja nekaj časa, preden je vse nared. Po-

slavljajo se od domačih, ki začnejo jejšati, kot da zunaj pred vrati čaka sam vrag. Tedaj se jim nasmehne Domen in dvigne občuteno partizansko pesem. To on zna prepričljivo! Bodri okrog stoječe s svojim prisrčnim nasmehom, z lepim glasom in s pogumnim nastopom.

Korakajo hitro in previdno. Susi-Pavla stopica v sredini kolone. Zdaj nič več ne peša. Domen in njegovi si gotovo vsi želijo samo eno: Hitro doseči komeljske gozdove!

Susi-Pavla po enourni hoji spet neutajljivo peša Zmedena išče komandirja. Nocoj se čudi vso pot, da je nosila čisto drugačne predstave o tem človeku, o katerem je slišala toliko različnih novic. Njene predstave so nihale med strogim, priletnim tujcem in veseljaškim potepuhom. Ponavadi se je hitro izvedelo po partizanski sosesčini, če je bil kak partizanski komandant postaven fant. Tudi to je bil kdaj vzrok, da si je marsikatera ženska zaželela videti čedne fante v gozdu, čeprav ne iz antifašističnih simpatij. Redke izjeme, a povsem človeško ženske! Take misli se prikradejo tudi v drugače zanesljivo terensko zaupnico.

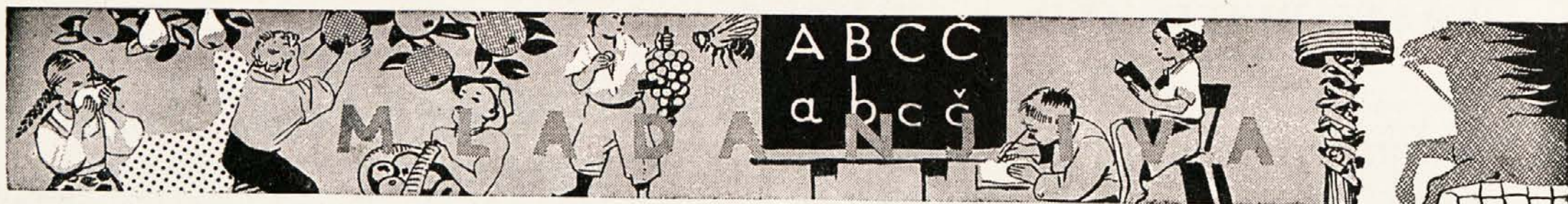
Dosežejo varno gozdno področje. Domen sklone, kaj je treba ukreniti s Susi-Pavlo. Velikega pomena je taka terenka. To ji tudi pove in pohvali vse sodelavce okoli Pliberka.

Daljš časa počivajo.

S Pavlo sedeta stran. Zaupne stvari izmenjavata. Ugotavljata, da se ne razvija tako, kot bi bilo prav. Samo sum ostane, da ima gestapo mreže razpoteegnjene okoli vsega Komeljna.

Šele pozneje povabi komandir Roka zraven. Temu je malo nerodno zaradi prejšnje zadevice. Končno se strinja s predlogom:

„Pospremimo jo domov, kakor daleč lahko tvegamo.“

Kamelina zgodba

Z živalskem vrtu živi kamela. Tja je prišla že pred leti z vlakom naravnost iz Afrike. Ker so v naših krajih kamele bolj redke in ker je uredniku tistega dne manjkalo drugih novic, je mestni časopis objavil kamelino sliko in točen prihod vlaka, s katerim bo kamela dopotovala. To je kamelo zelo razveselilo, kajti na vsem svetu je imela najraje, če so jo gledali in občudovali. Zato se je tudi v Afriki prostovoljno javila za živalski vrt. Želela si je občinstva, ne pa prenašanja vreč ves ljubi dan. „Čedno deklet sem“, si je govorila, „rojena za živalski vrt, ne pa za tovarno živinčje.“

Na postaji si je uredila frufu, nabrala gobček in prijazen nasmeh in ljubko stopila iz tovarnega vagona. Toda na peronu ni bilo žive duše. Slučajno je bil tisti dan ravno prvi april in vsi bralci so bili prepričani, da je kamelin prihod le prvoaprilska šala. „S takole debelo nas pa časopis že ne bo potegnil,“ so si govorili in tudi najbolj radovednega otroka ni bilo na postajo.

Kamela je bila nadvse razočarana. Nič več se ni trudila s prijaznim nasmeškom. Besno je topotnila z nogo, pokazala zobe in odvihrala v živalski vrt. Tja je prišla zelo nataktna.

Tistega dne je v živalskem vrtu levji par dobil dvojčke. Vsi so bili razburjeni in nihče ni imel prav časa, da bi se ukvarjal s kamelo. Enostavno so jo zaprli v ogrado in tekli proti levji kletki, kjer je srečni oče venomer rjovel in zahteval dvojni viski.

Kamela se je besno ozrla po ogradi, v katero so jo zaprli. V njej sta že bila dva ponija in ljubezniv osliček. Ponija sta se ves dan igrala, da nastopata v cirkusu. Kopitljala sta ob ograji, vrtela repke, pela in žvižgala.

V svojem galopu sta se skoraj zaletela v kamelo. „Umakni se no, ti kamela!“ je kričnil eden in že sta odvihrala naprej.

Kamela je od besa kar otrdela in ni mogla spraviti iz sebe niti besede. Oslu se je zasmilila in nagovoril jo je: „Uboga kamela, ne bodi žalostna, ker si v živalskem vrtu. Saj te ponija nista hotela razžaliti, samo otročja sta.“

Sedaj je kamela spet prišla do sape in besede. „Noben osel mi ne bo pravil uboga kamela!“ je zakričala in brnila osla v levo tace. In še je vpila na ubogega oslička, ga žalila in brcala. Osliček je bil res pravi osel. Namesto da bi kameli povedal, kar

ji gre, se je prestrašil in jo milo prosil: „Pomirite se, gospa, pomirite se, gospa!“

Končno je kamela vsa hripava prenehala in zapičila oči v osličkove jasli. „Seno!“ je rekla z mučeniškim glasom in zavila oči. „Od sena dobim vendar motno dlako!“ „Oprostite, oprostite,“ je zamrmral osel in raztreseno ugriznil v otep sena. Toda kamela ga je odrinila in pričela goltati seno,

Pametne misli

- Marljivost je mati dobre sreče.
- V šoli trpljenja se najbolj naučiš modrosti.
- Če zaprete vrata vsem napakam, bo tudi resnica ostala zunaj.
- Mladina se mora učiti na napakah svojih očetov.
- V molku je več veličine kot v vseh velikih besedah.
- Ne zamujaj, da ne boš zamudil.
- Treba je govoriti kot večina in misliti kot manjšina.

VLADO FIRM

Stari lajnar

Stari, osiveli lajnar je bil vnovič na poti. O, koliko mest, trgov in vasi je prehodil s svojo lajno, ki je bila prav tako stara kot on sam. S svojimi že hripavimi glasovi, ki jim je kdaj pa kdaj tudi zmanjkalo sape, mu je služila vsakdanji kruh. Od rdeče, modrikaste in rumenkaste barve je ostala le še sivina, sivina pohabljenе lajne, kot je bil pohabljen tudi njen gospodar. Bil je brez ene roke in na eno oko slep. Drugo, že tudi opešano, pa je dobrodušno strmelo v svet. Občinski možje mu niso dali občinske podpore, kar lajno so mu kupili in mu dejali, naj si z njo služi svoj kruh. Pa si jo je oprtal, vzel popotno palico in dan za dnem ob dežju in soncu meril korake iz kraja v kraj, se ustavljal, navijal lajno, da so prihajale iz nje včasih malce vesele melodije, včasih pa kaj žalostne; kakr-

šno je že bilo njegovo razpoloženje. V zamašeni klobuk na lajni pa so poslušalci metali drobiž in včasih se je tudi kakšen večji kovanec znašel med njim.

Tistega dne opoldne je lajnar postajal ob gasilskem domu in si pihal toplo sapo v premrle roke. Pozno jesensko sonce se je počasi

prenilo skozi oblake, ki so napovedovali mrzel dež. V klobuku je bilo tega dne nekaj drobiža, kaj preveč ga ni bilo. Stari lajnar pa je bil tudi z malim zadovoljen. Da si je le lahko kupil kruh, za čebulo je že poprosil kakšnega kmeta. Iz stare pipe, ki jo je držal z močnimi zobmi, se je svaljkal gost dim.

Iz zamišljenosti ga je zmotil topot bosih otroških nog in pritajeno hlipanje. Ko se je obrnil, se je

Bralci čestitajo

pisatelju Vladu Firmu za življenjski jubilej

Avtor črtice „Stari lajnar“ je slovenski pisatelj Vlado Firm, ki smo ga tudi v našem listu predstavili že z vrsto povesti in zlasti mladinskimi črticami. Minulo soboto je Vlado Firm praznoval 60-letnico in se čestitkam, ki jih je prejel ob svojem življenjskem jubileju, z najboljšimi željami pridružujemo tudi bralci „Slovenskega vestnika“!

Klobuki

Klobuki sede na ušesih vrh te ali one glave. Na svojih klobučjih poteh si delijo klobučje pozdrave.

V čakalnicah se držijo na obešalnikih za kak klin. Klobuki se najbolj bojijo brezglavih višin.

Klobuki bero časopise in pijejo kavo. A vse svoje misli in vtise shranjujejo v glavo.

Mimo hitijo po promenadi klobučje babice z vnučki. In vmes so klobuki, ki radi poškilijo za klobučki.

Klobuki imajo zvečer navado, da v garderobe glave oddajo in potem s pravo klobučjo nasladi vso noč klobučtrajo.

njegovo oko ustavilo na malem, kodrolasem fantiču, ki je postajal ob potoku in strmел v mrzlo vodo.

Stari lajnar je zmajal z glavo, stopil prek ceste in prijel malega Miha za ramo. Kako drobna je bila. V lajnarjev obraz so se za zrlle objokane oči.

„Le zakaj jočeš, fantič in strmiš v vodo?“ ga je prijazno vprašal stari lajnar. Mihec je pokazal v vodo in izdaval:

„Oče me je poslal po cigarete, dva zavojčka. Kupil sem ju v trgovini in ko sem se vračal, sem stopil k potoku, da bi videl poskakujočo ribo. Rad bi jo ujel. Stegnil sem roko, pa so mi cigarete popadale v vodo. Ne upam si domov. Tepen bom,“ je zaihtel malček.

Lajnar mu je segel v kodraste lase, ga brez besed popeljal k lajni in mu stisnil v roko nekaj kovancev za dva zavojčka cigaret. Mali Mihec je vnovič zdirjal proti trgovini, za njim pa je zrl edino lajnarjevo oko.

Pri grmu bomo videli, če je še kolo tam.“

Med premorom je na tihem koval zase nemogoče načrte, kako bi mogla Susi-Pavla izvabiti Ladislava v roke vedevejevcev.

Končno privedejo po dolgih ovinkih dekle do grma. Kolo je bilo še v skrivališču. Zmenijo se, da bodo prežali še kako uro v zasedi. Poslovijo se. Rokov glas je prijetnejši od prej. Susi-Pavla zdaj ni več tako mirna kot vso noč. Domen vedno bolj sočustvuje z njo. Razdvojen je. Vedno si ob takih sladkih občutkih zabijačuje: Vojna je! Trdi moramo biti. Trdi najprve do sebe.

„Domen, ko bo prevroče zame v Pliberku, pridem k vam!“

Čisto od blizu mu je skoraj zašepetala na uho.

Komandirju se čuje njen glas še mehkejši. Domna obhaja ponovna opojna slutnja, odkar je videl privlačno dekle v Brčkovi sobi pri kolikor toliko dobri petrolejski luči. Okna so bila skrbno zastarta.

Ko prežijo tako blizu mesteca pod gradom, da zanaša k njim v presledkih dim, ki smrdi po premogu, se grenkobno razkrajja Domnova duša: Ljudje so na toplem. Ljudje. Ali so res vsi ljudje? Se grejejo in spijo. Kakšne načrte so skovali proti nam partizanom? Za jutri? Ali morda že čakajo kje v zasedi?

Taljan premika svojo brzostrelko, da je čim bolj buden. Daleč čez polnoč je že, ko krenejo oprezno proti „Tetama“.

Domen se z vsakim korakom po Komeljnu pogreza v spomine, ki ga vežejo na dolino njegove mladosti...

Minka je senčala zmedeno doma okoli. Mati se je podala spet z znankami z jutranjim vlakom proti Celovcu. Dekle je bila kar vesela, ko je naneslo, da sta ostala z očetom sama doma. Minka je bila nezadržano srečna, ker je pričakovala Domna doma — in prvič to pri belem dnevu. Kolikokrat je pregledovala podarjene Domnovo reči. Najbolj pa je bila vesela svilene rute. Rdeče mehke rute! Kako se ji je podala okrog vratu!

Oče se ji je zdel drugačen kot običajno. Delal je vtis, da ima nujne opravke po hiši in vedno kje v njeni bližini. Kazalo je, da bi rad sprožil poseben razgovor. Spet in spet je pohrkaval nerodno.

Ko se je gnalo k hudi uri, je stopal od okna do okna in menil:

„Morda je bolje, če se izcedi resno. Če se zgodaj zjutraj izcedi, je lahko še dopoldne vseeno lepo. Ko bi bil boljši pri nogah, mojduni, še jaz bi šel zraven!“

Zase pa je pridržal dodatno misel. Seveda, če bi me vidva z Domnom hotela vzeti s sabo!

Očeta prav tisti hip ni bilo v veži, ko se je Minka vstopila pred zrcalo. Premotrivala se je in se radovala, da se je še bolj prikupila sama sebi.

Dejala si je: Vidi se na meni točno, kako pričakujem svojega ljubega! Tako sem zaljubljena, da bom še zbolela!

Vroči srčni utripi so zaplali na njenih sencih. Ko je položila kiti na prsni jabolki, je ugotovila, da se ji tresejo od vznemirjenosti roke. Iz srčne okolice se je dvigalo vroče, da se je zazibalo omotično v segretem čelu. Karkoli je mislila, se ji zavrtinči v zavest: S srcem in telesom sem njegova! Neskončna želja jo je navdajala: Najlepša moram biti za Domna!

Kaj pa takrat, če bi umrla? Ali bi znala umreti z mislijo, da si bo kdaj izbral drugo lepotico? Zakaj pa

bi jaz morala umreti? Niti sanjati o tem nočem! Grozna sem! Zakaj sploh kaj takega mislim? Zakaj bi puščala Domna samega brez mene na svetu? Z Domnom drug za drugega živiva!

Takrat je potrkalo na vrata.

Sesedla se je vsa blažena. Za hip ni hotela besedica iz ust. Žgoče ji je bušnilo v obrazek.

Prišleca je zalila prav taka mikavna rdečica. Objela sta se bolj plaho kot pa tolikokrat v bližini jase sredi gozda.

Z drhtečimi prstki je pogladila mehko rdečo ruto. Domen je opazil njeno vzdradoščeno kretnjo. Najraje bi ji šepnil: Skrij jo.

Minka ga je objemala in gladila njegove lase. Govorila je polglasno, vročično. Kar vrelo je iz nje in vse mu je povedala, da matere ni, da je oče danes nenavadno prijazen, da je tako srečna, ker je prišel, da je vsa iz sebe, ker je tako lepo na svetu.

Vlekla ga je za roko in ga posadila na najsvetlejšo mizno stran.

Po daljšem času se je približeval od nekdaj oče. Obe ma se je čulo, da namerno prihaja z večjim ropotom, kot bi bilo umestno, pa še polglasno nekaj robotači s samim seboj. Nasmihala sta se in sedla precej narazen.

Z bleščečim nasmeškom je vstopil oče:

„Dobro jutro, četudi z dežjem! No prav, prav, Domen, da si tukaj. Na dečvi se je videlo vse jutro, kako te pričakuje!“

Pa se je zarezgetal. Kot še nikoli. Takega pobalinskega očetovskega smeha še ni čula. Nerodno ji je bilo. Kar pri srcu jo je zabolelo od tolikšne omame.

Sanje o atomski bombi

medtem ko milijoni ljudi stradajo

Predsednik svetovne banke in nekdanji ameriški obrambni minister Robert McNamara je naredil izjemo in priznal: „V najrevnejših državah je v kruhu, ki ga jedo otroci, tako malo beljakovin, da so njihovi možgani zaradi tega neozdravljivo prizadeti. Vidite — to pomeni absolutna revščina za 700 milijonov ljudi.“ Glasilo italijanske KP „Unita“ je McNamara demantiralo ali vsaj tehtno dopolnilo: Organizacija OZN za prehrano in kmetijstvo (FAO) je julija letos sporočila, da je na svetu lačnih okoli dve milijardi ljudi.

Celotni kontinenti, denimo Afrika, zlasti Sahel, a tudi cela vrsta drugih velikanskih območij, na primer brazilski severovzhod, so se na lakoto že navadili. Brazilski pisatelj Josue Castro v dantejevsko grozljivi knjigi „Geografija lakote“ zna-

no tezo o „ciklu tumorjev“: človek je tumor, tumor je človeka — in tako se vzpostavlja „ekološko ravnotežje“.

Egiptovski državni minister Butros Gali je takrat, ko je bil še profesor na kairski univerzi, izjavil nekemu francoskemu novinarju, da so egiptovski kmetje „intelektualno ovirani“, handicapirani, in to neozdravljivo. Vzrok: nedohranjenost. Še naprej obstajajo bolezni bogatih in bolezni revnih. Neki italijanski zdravnik je napisal članek, v katerem trdi, da je v Vietnamu, kjer je Amerika „potrošila“ velikanska bogastva za pustošenje, „nekoristno in nevarno“, če poskusi postaviti diagnozo, da gre za levkemijo, ker kratko in malo ni zdravil, s katerimi bi bolniku pomagali.

Neka revija OZN je objavila fotografijo iz ene izmed azijskih držav: mater z dvema otrokoma v naročju, moškega in še neko žensko. Moški je rejen, ženska sestradana. Zakaj? Težko je razložiti, ni si pa tako težko predstavljati: moške roke so namenjene za obdelavo zemlje, žena pa je njemu in družini zgolj „breme“.

Naš svet skorajda mirno gleda na dejstvo (so izračunali strokovnjaki), da bo konec stoletja umiralo za lakoto 200 milijonov prebivalcev našega planeta, politiki in vojaški strokovnjaki pa bodo še zmeraj razpravljali o atomskem in raketnem ravnotežju kot „poročju miru“. Ali je mogoče, da je mir treba „jamčiti“ z lakoto, da mora temeljiti na grmadah orožja, za katerega proizvodnjo porabijo na dan več kakor milijardo dolarjev?

Toda tudi „revni zahtevajo atomsko bombo“, je nedavno zapisal neki francoski časnik. Zdi se, da vlade nekaterih revnih držav sanjajo o „blagru atomske bombe“ ravno tako, kot njihovi lačni državljani sanjajo o užitek, ki bi si jih lahko privoščili, če bi vsaj nekoliko obogatili. Takšnih vlad ni veliko, toda njihovo število narašča iz dneva v dan — ne glede na ceno, ki jo je treba plačati. Indija je opravila poskusno eksplozijo bombe z zgotovitvijo, da bo svoje jedrske reak-

torje uporabljala izključno v miro-ljubne namene. Toda Pakistan se boji ali vsaj sumi, da je „v nevarnosti“. Izgovor je zmeraj enak: „Sosed mi grozi, moram se oborožiti!“

Od ZDA skuša Islamabad dobiti zaupne tehnološke podatke, Washington pa Franciji kar prepove, da bi mu dobavila takšno „pošiljko“. V takem položaju pošlje Pakistan svojega agenta „007“ na Nizozemsko in mu ure pot v strogo zaupne laboratorije. In kaj se zgodi? Novi James Bond (alias Abdul Kadar Kan, vendar gre mogoče za lažno ime) se hitro uči in fotografira dokumente, tudi take, do katerih nima dostopa nihče — razen najbolj „posvečenih“. Osumijo ga, potem pa na lepem izgine... Brez sledu. Ni čudno, če se takoj nato razširijo govorice, seveda brez kakršnih koli oprijemljivih dokazov, da Pakistan pripravlja svojo, „islamsko“ atomsko bombo.

Zdi se, da je zeleno luč prižgal Ali Buto, ko je dejal: „Obstaia hindujska bomba, židovska bomba in krščanska bomba. Torej je tre-

ba narediti tudi muslimansko.“ Buto seveda ni niti pomislil na to, da bi za mnenje vprašal milijone Pakistancev, ki so že dolga leta prisiljeni, da jedo „dietno“ hrano.

Trdijo, da se atomski bacil širi na drugi strani Atlantika: v Mehiki, Argentini, Braziliji. Prva se prebija iz nerazvitosti, druga se poskuša izvleči iz gospodarskega poloma, tretja pa ima na svoji polobli imperialne ambicije. Kot nosilec nasilja se je na afriškem jugu (trdnih dokazov sicer ni) rodila tudi „rasistična“ bomba. Ali lahko ta bomba okrepi sistem apartheida v tem delu sveta, kar je njen poglavitni namen, ob blagoslovu novih kolonialistov zunaj Afrike?

In kakšne so novice iz ZDA? „Unita“ trdi, da stotine obolelih za rakom obtožuje vlado. Gre za tiste, ki so v letih 1945–62 sodelovali pri jedrskih eksperimentih v Nevadi. Med njimi so tudi civilisti. Kanadski zdravnik dr. Joseph Lyon trdi, da valovi sevanja zajemajo široka območja in da se je število obolelih za levkemijo v Utahu med letoma 1959 in 1965 povečalo dvainpolkratno.

Vse to bi moralo zveneti dovolj prepričljivo tistim krogom po svetu, ki „po moči tekmujejo s sosedami“. Nauk je jasen, vendar na žalost ne vsem.

(Po Tanjugu)

ZA DOBRO VOLJO

V krčmi na divjem zahodu igrajo kavboji poker.

„Tom, štiri ase imam!“

„Jaz pa dve pistoli.“

„Dobro, ti si dobil...“

V vlaklu sedita potnika. Eden od njiju je konservirane ribe. Poje vse, le glave pušča.

„Oprostite, zakaj pa ne jeste glav,“ ga vpraša sopotnik.

„Te hranim za konec, ker bistrijo možgane.“

„Bi mi jih prodali?“

„Prodam! Za desetak, kolikor sem dal zanje.“

Sopotnik začne jesti ribje glave, pa se spomni:

„Pravzaprav bi lahko za ta denar dobil celo škaflo rib!“

„No vidite, že deluje...“

Sin: „Ko bom velik, bom zaslužil toliko denarja kot oče.“

Hčerka: „Ko bom velika, bom zapravila toliko denarja kot mami-ca...“

„Poslušaj, Matjaž, jutri bo deset let, odkar sva se vzela. Ali ne bi ubila tistega rdečega petelina?“

„Petelina?! Kaj pa je on kriv, da sem te vzela!“

Ribiča se pogovarjata:

„Včera sem ujel pol metra dolgo ribo.“

„To ni nič. Jaz sem ujel gorečo petrolejko.“

„Lažeš!“

„Dobro! Ti zmanjšaj ribo na četrto metra, jaz bom pa petrolejko ugasnil.“

Štefka gre na obisk k prijateljici, pri kateri najde obiskovalca.

„Moj bratranec Gustl,“ ga predstavi prijateljica.

„O, saj ga poznam! Pred pol letom je bil moj bratranec.“

„Kaj pa se danes tako držiš?“

„Kaj se ne bi Tomaž, ki ga čakam, noče priti, tebe ki si tu, se pa ne morem otresti.“

„Govorim in govorim, ti pa sploh ust ne odpreš!“

„Kako da ne! Saj vidiš, da stalno zdeham...“

„Veš, sedaj jih imam petinšestdeset in sem zaljubljen v devetnajstletnico. Misliš, da bi bilo bolje, če bi ji rekel, da jih imam samo petdeset?“

„Nasprotno! Prej te bo vzela, če ji boš rekel, da jih imaš osemdeset.“

„Očka, se bojiš velikega psa?“

„Ne, keje neki!“

„Kaj pa leva, se njega bojiš?“

„Ne, tudi njega se ne bojim!“

„Aha, torej se bojiš samo manuce, kajne?“

MURSKA SOBOTA — središče Pomurja, kjer že 25 let deluje tudi Pomurska založba

„Kulturni most“

med sosednima narodoma in deželama

Pomurska založba v Murski Soboti je pred nekaj tedni praznovala 25-letnico in je France Forstnerič v ljubljanskem Delu zapisal, da je praznik pomurske založbe slovenski kulturni dogodek prvega pomena. In to upravičeno, saj je Pomurska založba v prvem četrtoletju svojega obstoja zelo uspešno izpolnjevala naloge, ki si jih je zastavila ob rojstvu: zadovoljevali založniške potrebe v pokrajini; skrbeti za kulturno-založniške potrebe jezikovno mešanega ozemlja, torej zagotoviti knjige tudi za pripadnike madžarske narodnosti v Sloveniji; postati kulturni most med sosednima narodoma in deželama — med Slovenijo in Madžarsko.

Kako pravilna je bila ta njena zasnova in kako uspešno je svojo nalogo izpolnjevala, kažejo že naslednji podatki o razvoju dejavnosti Pomurske založbe: v „rojstnem“ letu 1954 je skupna naklada njenih publikacij dosegla 2.500 izvodov, leta 1960 je s svojimi izdajami dosegla že naklado 22.700 izvodov, v svoje jubilejno leto pa je vstopila s 46 izdajami v skupni nakladi 203.750 izvodov.

Svojo založniško dejavnost razvija Pomurska založba redvsem v okviru ustaljenih knjižnih zbirk, katerih nastanek in uveljavitev kaže, kako premišljeno si je založba v Murski Soboti znala utreti pot v slovensko založništvo in si tam „pridobiti“ primerno mesto. Njeni odgovorni dejavniki so pač znali prisluhniti potrebam knjižnega trga, bralskim množicam, pa tudi širšim kulturnim in družbenim potrebam. Njene zbirke so naslednje:

Zbirka „Domača književnost“ izhaja iz spoznanja, da noben avtor ni samo pomurski, domačijski, ampak vseslovenski, torej mora založba upoštevati domačo knjigo v celoti. Zbirka „Panonika“ ni ozko do-

moznanska, marveč rešuje pred pozabo kulturno-zgodovinsko, gospodarsko-socialno, narodno, politično in drugo dediščino Pomurja, hkrati pa je tudi pobudnica najrazličnejših znanstvenih raziskovanj na tem področju. Zbirka „Sozvočje-Osszhang“ je že po svojem naslovu namenjena posredovanju in izmenjavi kulturnih stvaritev obeh sosednih narodov; uveljavila je literarne ustvarjalce madžarske narodnosti v Pomurju, hkrati pa približala Slovincem bogato kulturo in književnost madžarskega naroda. Pri tem se je založba povezala z novosadsko založbo Forum in z budimpeštansko Europa Könyvkiado ter je po tej poti uspela tudi slovenski knjigi utreti pot v svet. Zbirka „Mostovi“ služi širjenju književnosti predvsem tistih dežel in narodov, ki so v „velikem svetu“ bolj ali manj porinjeni na rob ter jih svetovni kulturni monopol zanemara. Obratno pa je zbirka „Helikon“ namenjena velikim delom najbolj uveljavljenih literatur. V zbirki „Pesti“ izhajajo vojna, zgodovinska in podobna dela, ki se bavijo s tistimi silami, ki v svetu vladajo in se spoprijemajo. Zbirka „Mavrica“ pa je namenjena tako imenovanim uspešnicam, torej knjižnim delom, ki so deležna posebno širokega odziva med bralci. Poleg tega je Pomurska založba v sodelovanju z zavodom za šolstvo tudi založnica učbenikov in podobnih pripomočkov za dvojezične šole v Pomurju.

Ko je bila Pomurska založba pred 25 leti ustanovljena, je kot svojo prvo knjigo izdala jubilejno 25. knjigo domačega pomurskega pisatelja Miška Kranjca. Knjiga je imela res simboličen naslov: „Nekaj bi vam rad povedal“ — kajti od tega svojega prvenca dalje je Pomurska založba ožjemu pomurskemu območju in širokemu slovenskemu svetu pripovedovala in povedala čedalje več.

Knjiga

najlepše darilo

Počasi se spet bližajo prazniki, ob katerih svoje sorodnike in prijatelje radi razveselimo s kakšnim darilom. Najlepše darilo pa je še vedno dobra knjiga. Ko boste izbirali darila za svoje otroke (za miklavževanje), ne pozabite, da ima knjigarna „Naša knjiga“ v Celovcu bogato zalogo najrazličnejših knjig za otroke in mladino. Iz te zaloge navajamo le majhen izbor.

■ VOLK IN SEDEM KOZLIČKOV, pravljica, barvna slikanica šil. 30.—

■ JANKO IN METKA, pravljica, barvna slikanica šil. 30.—

■ OBUTI MAČEK, pravljica, slikanica, kart. šil. 12.—

■ PALČKI V SOLI, pravljica, slikanica, kart. šil. 30.—

■ VESELO RAČUNANJE, slikanica šil. 48.—

■ Svetlana Makarovič: MAČJA PREDILNICA, pripovedka, ilustr., 28 str., broš. šil. 48.—

■ Tone Pavček: JURI MURI V AFRIKI, pripovedka, ilustr., 32 str., broš. šil. 35.—

■ Lojze Zupanc: KAMNITI MOST, pripovedka, ilustr., 160 str., broš. šil. 45.—

■ SLOVENSKE NARODNE PRAVLJICE, 204 str., cpl. šil. 145.—

■ Rudyard Kipling: POGUMNI KAPITANI, povest, ilustr., 230 str., cpl. šil. 110.—

■ France Bevk: KAPLAN MARTIN ČEDERMAC, povest, ilustr., 267 str., cpl. šil. 138.—

■ Miško Kranjec: KAPITANOVI, roman, 486 str., cpl. šil. 180.—

■ Mimi Malenšek: VIGENJCI, roman, 356 str., cpl. šil. 160.—

■ Ivan Potrč: ZLOČIN, roman, 150 str., cpl. šil. 140.—

■ Andre Lacaze: PREDOR, roman o KZ-taborišču pod Ljubljem, 592 str., cpl. šil. 280.—

■ Heinz Konsalik: DOLINA GRENKOSLADKIH SANJ, roman, 154 str., cpl. šil. 196.—

■ Josip Murn: PESMI, 260 str., cpl. šil. 136.—

■ Nada Matičič: BALADA O BORU, roman, 342 str., cpl. šil. 160.—

■ Milan Ževart: POSLOVILNA PISMA ŽRTEV ZA SVOBODO, ilustr., 234 str., cpl. šil. 280.—

■ Ivan Tavčar: VISOŠKA KRONIKA, roman, ilustr., 250 str., cpl. šil. 131.—

■ Anna Wambrechtsamer: DANES GROFJE CELJSKI IN NIKDAR VEČ, roman, 540 str., cpl. šil. 224.—

■ Heinrich Neuthaler: ZDRAVILNA ZELIŠČA, ilustr., 486 str., cpl. šil. 231.—

■ dr. Richard Venzmer: DOMAČI ZDRAVNIK, ilustr., 686 str., cpl. šil. 298.—

■ France Tomšič: SLOVENSKO-NEMŠKI SLOVAR, 768 str., pl. šil. 200.—

■ France Tomšič: NEMŠKO-SLOVENSKE SLOVAR, 990 str., pl. šil. 180.—

■ France Verbinc: SLOVAR TUJK, 770 str., cpl. šil. 210.—

■ Ivan Ivačič: KUHAŠKA KNJIGA, ilustr., 362 str., cpl., šil. 138.—

■ DOMAČI PRAVNIK, ilustr., 280 str., cpl. šil. 190.—

■ 200 SOBNIH RASTLIN V BARVAH, ilustr. 220 str., cpl. šil. 180.—

Knjige dobite ali jih naročite v knjigarni

„Naša knjiga“ Celovec, Paulitschgasse 5–7

Novi Matajur glasnik zahtev Slovencev videmske pokrajine

Kakor ima slovenska manjšina v Avstriji dva tednika — Slovenski vestnik in Naš tednik, tako imajo Beneški Slovenci v Italiji tudi svoj list (izhaja dvakrat mesečno) imenovan po njihovi najbolj znani in obiskani gori Matajur — Novi Matajur. Od zamejskih Slovencev imajo Beneški Slovenci najtežje stališče delovanja kot slovenska narodnost, to predvsem zaradi tega, ker nimajo nobenih zapisanih pravic. Kljub temu dejstvu pa se Beneški Slovenci trdo in vztrajno borijo za svoj narodni in socialni obstoj, podobno kot mi koroški Slovenci, pa čeprav imamo v 7. členu avstrijske državne pogodbe zajamčeno enakopravnost.

Novi Matajur je že dolga leta glasnik Beneških Slovencev, ki tesno sodeluje s krajevnimi kulturnimi organizacijami, izvoljenimi upravami ter z demokratičnimi in naprednimi strankami. Ker Slovenci v Benečiji nimajo svojih šol, jim je Novi Ma-

tajur dobrodošel gost in prijatelj, ki jih obvešča v slovenščini in v domačem narečju o dogajanju na njihovem območju. Da bi ga še lažje dojemali, to velja zlasti za mladino, pa so nekateri članki zapisani tudi v italijanščini. Tako je list učinkovito informativno sredstvo za vse prebivalce njihovega področja, skratka glasnik zahtev videmske pokrajine.

Da bi bil Novi Matajur v Beneški Sloveniji čim bolj prisoten, so pred nedavnim štartali večjo akcijo z barvnimi plakati, ki pozivajo ljudi, naj se naročijo na časopis. Poleg plakatske akcije obiskuje skupina mladih ljudi Slovence v Nadiški in Terski dolini ter jih osebno seznanja z vsebino in vlogo lista.

Kot se koroški Slovenci veselimo slovenske besede, tako in še bolj se je veselijo Beneški Slovenci, ki morajo začeti čisto pri koreninah. Pri tej njihovi žeji po slovenski besedi, jim želimo mnogo uspeha. Koroški Slovenci vemo kaj to pomeni začeti znova. Sedem let Hitlerjevega fašizma nam je zadostovalo, da smo prišli v podoben položaj, ko smo tudi mi hlastali po slovenski pisani besedi v povojnem času.

Gora — Žihpolje

Zadnjo soboto sta si trajno zvestobo obljubila Monika Valentinitisch, študentka z Gore ter Peter Hribnik, mizarški mojster z Žihpolj. Poroka se je odvijala v družnici pri sv. Luciji na Gori, kjer je poročeval nevestin brat kaplan Franc Valentinitisch. Pojedina pa je bila pri Miklavžu v Bilčovsu, kjer sta slovesen dogodek v prijetnem vzdušju nadaljevala še pozno v noč.

Mladima poročencema želijo člani mladinskega zbora iz Šentilja, pri katerem je nevesta vsa mladostna leta sodelovala, mnogo božjega blagoslova in obilo sreče na novi življenjski poti. Ob tej priliki se nevesti še enkrat iskreno zahvaljujemo za vso njeno požrtvovalnost in pomoč pri gojenju slovenske pesmi v fari Šentilj.

Oder Mladje Koroške dijaške zveze v Celovcu vabi na mladinsko igro

ČUDEŽNI PISALNI STROJČEK

v nedeljo 2. decembra 1979 ob 18. uri pri Pušniku v Ločah. Prireditelj: SPD „Jepa-Baško jezero“ v Ločah.

Po prireditvi bo miklavževanje. Miklavža, ki bo obdaril otroke bodo pozdravili: tamburaški zbor iz Loč, otroški pevski zbor ter šolarji z recitacijami.

Starši z otroci ter prijatelji našega društva prisrčno vabljeni!

ŠPORTNI VESTNIK

SAK - Kotmara vas 2:0 (0:0)

V nedeljo ob dveh popoldne, ob lepem sončnem vremenu, je SAK srečal nasprotnika, katerega je poznal še iz časov, ko je igral v 1. razredu in sicer proti Kotmari vasi.

Toda v prvem polčasu so gledalci videli vse drugo kakor lepo igro, kajti niti nasprotniku niti našim ni uspelo najti svoje linije. Važno vlogo pri tem pa je sigurno igral tudi izredno slab teren.

V drugem polčasu pa se je situacija popolnoma spremenila, SAK je docela prevzel iniciativo. Povod temu pa je bil, da je sredina, tokrat

sprotnikovega gola. 2:0 za SAK. Zdaj bi naši lahko še višje zmagali, a v zadnjem hipu je nasprotniku še vedno uspelo dobiti žogo. Zmaga SAK je v redu in ponovno se je pokazalo, da se le z borbenostjo lahko zmaga. Med drugim pa je bil lep zaključek jesenske sezone, po kateri leži SAK na odličnem tretjem mestu spodnje lige-vzhod, in to po prvem letu v tej ligi. Če pa že hvalimo igralce je ob tem treba pohvaliti tudi navijače SAK, brez katerih te ali one točke sigurno ne bi mogli osvojiti.

OSTALI REZULTATI

SV Možberk/Pirker — ASV 3:4 (2:3)
SC Žrelec — SK Št. Andraž/Raika 2:1 (1:1)
ATUS Borovlje — TSV Grabštanj 6:1 (4:1)
Breški AC/Hirter Pils — SK Sinča vas 2:2 (1:2)
VST Velikovec/Sparkasse — ATSV Volšperk 2:3 (1:2)

PODLIGA-VZHOD

1. Volšperk	13	9	3	1	27-12	21
2. Borovlje	13	8	1	4	34-24	17
3. SAK	13	6	4	3	22-15	16
4. Breže	13	6	3	4	27-22	15
5. ASV	16	6	3	4	19-20	15
6. Velikovec	13	5	3	5	23-21	13
7. Kotmara vas	13	4	5	4	13-12	13
8. Žrelec	13	4	4	5	25-22	12
9. ASK	14	4	4	6	22-20	12
10. Možberk	13	4	4	5	22-25	12
11. Sinča vas	13	4	4	5	15-20	12
12. KAC	13	4	3	6	18-24	11
13. Vetrinj	13	3	4	6	15-22	10
14. Grabštanj	13	3	3	7	18-29	9
15. Št. Andraž	13	3	2	8	9-21	8

SLOVENSKI ATLETSKI KLUB vabi na

ples SAK

ki bo v soboto 1. decembra 1979 ob 20. uri pri ČIMŽARJU v Dvorcu (Höflein) pri Hodišah.

Igra: KVINTET OBIR

Prisrčno vabljeni!

pod vodstvom G. Zablattnika, vedno znova z lepim podajanjem žoge aktivirala napadalce. Kratko po začetku drugega polčasa je uspelo M. Hoblu, po lepi podaji Ferre, zadeti gol. Od tega trenutka dalje nasprotnik ni imel več šans, da bi še ogrožal zmago SAK. Branil se je le še z brutalnimi napadi. Toda v 70. minuti je Ferro po podaji Zablattnika še enkrat stresel mrežo na-

SLOVENSKE ODDAJE RADIA CELOVEC

PETEK, 30. 11.: 14.10 Celovski radijski dnevnik — Domača imena — Veselo naokrog.
SOBOTA, 1. 12.: 9.45 Od pesmi do pesmi — od srca do srca.
NEDELJA, 2. 12.: 7.05 Duhovni nagovor — Naj pesmica naša darilo vam bo.
PONEDELJEK, 3. 12.: 14.10 Celovski radijski dnevnik — Nekoroški zbori.
TOREK, 4. 12.: 9.30 Pisani svet — 14.10 Celovski radijski dnevnik — šport — Zanimalo vas bo.
SREDA, 5. 12.: 14.10 Celovski radijski dnevnik — Komorna glasba — Koroški kulturni pregled.
ČETRTEK, 6. 12.: 14.10 Celovski radijski dnevnik — „Kdo je za koga?“

AVSTRIJA 1

PETEK, 30. 11.: 9.00 Za predšolske otroke — 9.30 Ruščina — 10.00 Na razstavi — 10.30 TV kuhinja — 10.55 Klub seniorjev — 11.35 Neraadnež — 17.00 Za predšolske otroke — 17.25 Dobri prijatelji — 17.30 Slike naše zemlje — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Muppet-šov — 18.25 Pregled sporeda — 18.30 Mi — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Stari — 21.20 Panorama — 22.20 Rešena pokrajina.
SOBOTA, 1. 12.: 15.35 Skrivnost neke stare hiše — 17.00 Kdo rokodelci z nami? — 17.30 Pinocchio — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Dva krat sedem — 18.25 Dober večer v soboto želi Heinz Conrads — 19.00 Slike iz Avstrije in Južne Tirolske — 19.30 Čas v sliki in šport — 20.15 Vi ste priča eksplozije — 21.50 šport — 22.05 Štandardni plesi — 23.35 Poročila.
NEDELJA, 2. 12.: 11.00 Ura tiska — 15.10 Molčati je zlato — 16.45 Mali kadi — 17.15 Čebelica Maja — 17.40 Otrokom za lahko noč — 17.45 Klub seniorjev — 18.25 Pregled sporeda — 18.30 Oskar Werner bere Goetheja in Schillerja — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.20 Kljub temu: veselje — 19.30 Čas v sliki — 19.15 Mathias Sandorf — 21.45 Poročila.
PONEDELJEK, 3. 12.: 9.00 Za predšolske otroke — 9.30 Nihče naj ne bo naslednji — 10.00 Telefrance — 10.30 Skrivnost stare hiše — 17.00 Za predšolske otroke — 17.25 Zgodbe o igračah — 17.30 Hatflinger — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Živali pod vročim soncem — 18.25 Pregled sporeda — 18.30 Mi — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Ponedeljski šport — 21.05 Rumpole, branilec za kazniva dejanja — 21.55 Večerni šport.
TOREK, 4. 12.: 9.00 Za predšolske otroke — 9.30 Angleščina za začetnike — 10.00 Oksidacija in redukcija — 10.30 Molčati je zlato — 17.00 Za predšolske otroke — 17.25 Oddaja z miško — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Fay — 18.25 Pregled sporeda — 18.30 Mi — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Teleobjektiv — 21.00 Mož Severin — 21.50 Gospod Karel.
SREDA, 5. 12.: 9.00 Oddaja z miško — 9.30 Dežela in ljudje — 10.00 Nepoznano sosedstvo — 10.30 Pelikan — 17.00 Pletilske potrebnice — 17.25 Rdeči avtobus — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Pustolovščine na Rdečem morju — 18.25 Pregled sporeda — 18.30 Mi — 19.00 Slike iz Avstrije in Južne Tirolske — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Mathias Sandorf — 21.45 šport.
ČETRTEK, 6. 12.: 17.55 Pregled sporeda — 9.30 Francoščina — 10.00 Obraz stoletij — 10.30 Freddy med tujimi zvezdami — 17.00 Za predšolske otroke — 17.25 Pan Tau — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Prosim k mizi — 18.25 Pregled sporeda — 18.30 Mi — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Buddenbrook — 21.15 Bolnik narava — 22.00 Večerni šport.

AVSTRIJA 2

PETEK, 30. 11.: 17.25 Pregled sporeda — 17.30 Angleški tečaj — 17.50 Vodna moč in kmetijstvo — 18.00 Nihče naj ne bo naslednji — 18.30 Orientacija — 18.55 Kviz o svetem pismu — 19.00 Vi želite — mi igramo — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Kaj se je zgodilo s poročili — 21.00 Mojzes — 21.50 Deset pred deseto — 22.20 Mož z rentgenskimi očmi.
SOBOTA, 1. 12.: 16.00 Posebna predstava španske jahalne šole v Laxenburgu — 17.00 Onedinova linija — 17.50 Harold Lloyd — 18.00 Dva krat dva — 18.25 Nogomet —

OBVESTILO

Slovenska prosvetna zveza obvešča, da bo tradicionalni slovenski ples — 29. po vrsti — v soboto 12. januarja 1980. Ljubitelji prijetne družabnosti prosimo, da si že sedaj rezervirajo termin za to priljubljeno družabno prireditev koroških Slovencev.

Odbor

RADIO — TELEVIZIJA

19.00 Trailer — 19.30 Čas v sliki — 19.50 Primer za ljudskega odvjetnika — 20.15 Fatty live — 21.50 Priča zarote.

NEDELJA, 2. 12.: 17.25 Pregled sporeda — 17.30 The Headless ghost — 18.30 Okay — 19.30 Čas v sliki — 19.50 Tedenski pregled — 20.15 Pelikan — 21.40 šport — 21.55 Columbo.

PONEDELJEK, 3. 12.: 17.55 Pregled sporeda — 18.00 Angleščina za začetnike — 18.30 Badači mojstri — 19.00 Znanost danes — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Edwards in mrs. Simpson — 21.05 Glasba — 21.50 Deset pred deseto — 22.20 Elisa, moje življenje.

TOREK, 4. 12.: 17.55 Pregled sporeda — 18.00 Dežela in ljudje — 18.30 Veliki kiti — 19.15 Nova — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Kviz v rdečo-belo-rdečem — 21.05 Pristen Dunajčan se ne zgubi — 21.50 Deset pred deseto — 22.20 Klub 2.

SREDA, 5. 12.: 17.55 Pregled sporeda — 18.00 Francoščina za začetnike — 18.30 Brez nagobčnika — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Cafe Central — 21.00 šiling — 21.50 Deset pred deseto — 22.20 Bela stena.

ČETRTEK, 6. 12.: 17.55 Pregled sporeda — 18.00 Ruščina — 18.30 Naivci sveta — 19.15 Galerija — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Dalli, dalli — 21.50 Deset pred deseto — 22.20 Klub 2.

JUGOSLAVIJA

PETEK, 30. 11.: 9.00 Poročila — 9.05 Pozdravljen, praznični dan — 9.35 Kralj Matjaž in Alenčica — 10.10 Hajduški časi, jugoslovanski film — 15.20 Zlati cekin — 16.20 Jozia — delegatkinja hči, vzhodnonemška TV drama — 17.25 „Orfeum“ strička Braniča — 17.40 Raznašalci časopisov — 18.05 Poročila — 18.10 Folklor gradiščanskih Hrvatov — 18.40 Skupinska slika z Nado Vrečar — 19.10 Risanka — 19.20 Cikcak — 19.30 Dnevnik — 19.55 Propagandna oddaja — 20.00 7+7, zabavno glasbena oddaja — 20.55 Propagandna oddaja — 21.00 Petrocelli, serijski film — 21.50 Poročila — 21.55 Nočni kino: Slaba družina.

SOBOTA, 1. 12.: 8.00 Poročila — 8.05 Ljudje in zemlja — 9.05 Z besede in slika — 9.25 Jakec in čarobna lučka — 9.35 Živa pesem: Madžarska — 9.55 Tehnica za natančno tehtanje — 10.25 Palčki nimajo pojma — 10.55 Človekovo telo — 11.25 Dokumentarna oddaja — Trnova pot, TV nadaljevanka — 14.40 Poročila — 14.45 Iz zavi volka, angleški film — 15.45 Roko-

človek hoče navzgor, TV nadaljevanka — 21.40 Komorna glasba skozi stoletja — 22.10 Dnevnik.

SREDA, 5. 12.: 9.35 TV v šoli — 16.30 Smuk za ženske, posnetek iz Val d'Isera — 17.30 Poročila — 17.35 Ankine risbe — 17.50 Po-

Krščanska kulturna zveza v Celovcu vabi na

KONCERT

● v nedeljo 2. decembra 1979 ob 14.30 uri v mestni dvorani v Borovljah

● v nedeljo 2. decembra 1979 ob 19.30 uri v Schwarzlinovi dvorani v Pilibkeru

Gostuje: DEKLŠKI ZBOR iz Bosansko-Hercegovinskega mesta Konjic.

tovanje v deželo lutk — 18.10 Ne prezrite — 18.25 Mozaik — 18.30 Obzornik — 18.40 Kosovelovci, 2. del — 19.10 Risanka — 19.20 Cikcak — 19.30 Dnevnik — 19.55 Propagandna oddaja — 20.00 Film tedpa: Ciklus, iranski film — 21.35 Propagandna oddaja — 21.40 625 — 22.20 Dnevnik.

ČETRTEK, 6. 12.: 9.10 TV v šoli — 16.35 Velelalom za ženske, posnetek iz Val d'Isera — 17.35 Poročila — 17.40 Jakec in čarobna lučka — 17.50 Helstromova kronika — 18.30 Mozaik — 18.35 Obzornik — 18.45 Tehnica za natančno tehtanje — 19.15 Risanka — 19.20 Cikcak — 19.30 Dnevnik — 19.55 Propagandna oddaja — 20.00 V živo — 22.00 Dnevnik.

Menjava denarja

Stanje v četrtek 22. novembra 1979

Za 100 din dobite	57.- šil.
Za 100 din plačate	64.- šil.
Za 100 lir dobite	1.48 šil.
Za 100 lir plačate	1.57 šil.
Za 100 mark dobite	710.50 šil.
Za 100 mark plačate	726.80 šil.

Pravočasno mislite

na voščila, ki jih boste za božične in novoletne praznike poslali svojim sorodnikom, prijateljem in znancem.

Bogato izbiro voščil s slovenskim besedilom, pa tudi v obeh jezikih, dobite po ugodnih cenah v knjigarni

„NAŠA KNJIGA“
Celovec, Paulitschgasse

V a b i l o

na koncert

„PESMI NARODOV“

Gostuje mešani pevski zbor „Rož“ iz Šentjakoba v Rožu pod vodstvom Lajka Milisavljeviča

● v nedeljo 16. decembra 1979 ob 11. uri v gostilni Kovač na Obirskem. Prireditelj: SPD „Obir“ na Obirskem

● v nedeljo 16. decembra ob 19.30 uri v farni dvorani v Šmihelu. Prireditelj: SKD Šmihel

Prisrčno vabljeni!

POPRAVEK

V zadnji številki na 8. strani se je v članku „10 let prihlinske postojanke Koče nad Arihovo pečjo“ pripetila neljubna napaka, ki jo tem potom popravljamo.

V drugem odstavku se pravilno glasi: skromna slovesnost se je odvijala v zelo prijetnem družabnem vzdušju in ne v neprijetnem kot je bilo to pomotoma napisano.